శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

౧౯౫౨, జూన్—నందన, జ్యేష్ఠము

సంపుటము ౮ సంచిక ౧౨

శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు
చెన్నపురి

విషయసూచిక

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

చందాదారులకు

౧. పత్రిక ప్రతిమాసము 20-వ తేదీన వెలువరింపఁబడును. ఒక వారము, పదిరోజులు చూచి ప్రతి మీకు అందకపోయినయెడల ఉత్తరము వ్రాయుఁడు.

౨. సంవత్సర చందా రు. ౩ లు మాత్రమే. జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని చందాదారులుగఁ జేరవచ్చును. ఇతర మాసములలోఁ జేరఁదలచు వారికి జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని సంచికలు చేర్చిపంపఁబడును. విడిప్రతి రూ. ౦—౬—౦ లు. హిగిన్‌బాదంస్‌వారి స్టాలులోఁగాని, మా పత్రిక ఏజెంటును గాని అడుగుఁడు.

౩. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు వీలైనంతవఱకు ఇంగ్లీషున వ్రాయుచు మీ చందాదారు సంఖ్య నుదాహరింపుఁడు. ఉత్తరములను "మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణప్రభ" అను చిరునామాకు వ్రాయుఁడు.

౪. చిరునామాయందు ఎట్టిమార్పుగలిగినను 10-వ తారీఖునకు ముందుగా మా కార్యాలయమునకుఁ దెలుపవలయును. లేనిచో, పత్రిక పూర్వపు చిరునామాకే పంపఁబడును.

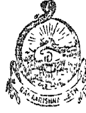
వ్యాసకర్తలకు

౧. కేవలము నైతిక ధార్మిక వైజ్ఞానిక విషయకములైన వ్యాసములేకాక, సాహిత్యమునకును కవిత్వమునకును సంబంధించిన ఏ వ్యాసములైనను బంపవచ్చును. సులభ సుందరమగు గ్రాంథిక భాషలో వ్రాయవలయును.

౨. వ్యాసములు అచ్చులో మూఁడు పుటలకు మించరాదు. ప్రతినెల మొదటి తేదీకి వ్యాసములు మాకు అందవలెను.

౩. వ్యాసములను, విమర్శకుఁ బంపు గ్రంథములను, వినిమయముగఁ బంపెడి పత్రికలను "సంపాదకుఁడు, శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ శ్రీరామకృష్ణ మిషన్ స్టూడెంట్స్ హోమ్, మైలాపూరు, చెన్నపురి" అను చిరునామాకు వ్రాసి పంపవలెను.

౪. వ్యాసము తిరుగఁ బంపఁబడవలయుననుచోఁ దగు పోస్టేజి చేర్చి పంపవలయును.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౮ { ౧౯౫౨ - జూన్ : : నందన - జ్యేష్ఠము { సంచిక ౧౨

ప్రార్థన

మధుర మధుర మే తత్ మంగళం మంగళానామ్
సకల నిగమవల్లీ సత్ఫలమ్ చిత్స్వరూపం
సకృదపి పరిగీతం శ్రద్ధయా హేలయావా
భృగువర! నరమాత్రం తారయేత్ కృష్ణనామః.

శ్రీకృష్ణుని నామము మధురమాత్రమేకాదు. మధురములగు వస్తువులన్నింటికంటెను మధురమయినది. వేదశాస్త్రలతలకు శ్రేష్ఠమయిన ఫలము. కేవలము చిత్స్వరూపము గలది. ఒక్కపరి శ్రద్ధతోడనో వినోదముగనో ఉచ్చరించినచో నరులను తరింపజేయును.

—శ్రీమద్భాగవతము

ఓం నమో భగవతే శ్రీరామకృష్ణాయ !

శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము — 'మ.'

దక్షిణేశ్వరాలయమున భక్తులతో శ్రీ రామకృష్ణుడు

ఆదివారము,
9 డిసెంబరు 1883
మార్గశిరము శుద్ధ దశమి

సుమారు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంట యైనది. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు తన గదిలో చిన్నమంచముపై కూర్చొని భగవద్విషయాలాపనము గావించుచుండెను. అధరుడు, మనోమోహనుడు, శివచంద్రుడు, రాఖాల్, 'మ.' మున్నగు భక్తులు కొందరు వచ్చియుండిరి. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు చైతన్యులవారి భావావస్థలను వర్ణించుచుండెను.

శ్రీరామ:—(భక్తులతో) చైతన్యునకు ముప్విధములగు భావావస్థలు కలుగుచుండెడివి. (1) బాహ్యదశ. ఈ దశయందు స్థూల సూక్ష్మ వస్తువులయందే ఆయన మనస్సు లయించి యుండెడిది. (2) అర్ధబాహ్యదశ. ఈ దశయందు ఆయన మనస్సు కారణశరీరమునందు లయించి కారణానందమున నిమగ్నమయ్యెడిది. (3) అంతర్దశ. ఈ దశయందు మహాకారణమున ఆయన మనస్సు లయించెడిది. వేదాంత ప్రోక్తములగు పంచకోశములకును ఈ దశలకును సన్నిహితసంబంధము గలదు. స్థూలశరీరమన అన్నమయ ప్రాణమయ కోశములు. సూక్ష్మశరీరమనగా మనోమయ విజ్ఞానమయ కోశములు. కారణశరీరమనగా ఆనందమయ కోశము. మహాకారణము పంచకోశములకును అతీతమయినది. మహాకారణమున మనస్సు లీనమయినచో మానవుడు సమాధిస్థితుడగును. దీనినే నిర్వికల్పసమాధి యనియు జడసమాధి యనియు వచింతురు. శ్రీ చైతన్యదేవుడు బాహ్యదశయం దుండగా నామసంకీర్తనము చేయువాడు. అర్ధబాహ్యదశయందు భక్తబృందములతో నృత్యముచేసెడివాడు. అంతర్దశయందు సమాధిగతుడగువాడు.

'మ.':—(తనలో) శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు తన యవస్థనే యిట్లు మనకు బోధించుచుండెనా యేమి? వీరి భావావస్థలుగూడ శ్రీ చైతన్యదేవునివంటివే.

శ్రీరామ:—చైతన్యుడు 'భక్తి' అవతారము. జీవులకు భక్తిని నేర్పుటకై యవతరించెను. భగవద్భక్తి సమకూరినచో సమస్తమును సమకూరినట్లే. హఠయోగమువలన ప్రయోజనము లేదు.

ఒకభక్తుడు:—చిత్తము, హఠయోగ మెట్టిది?

రామ:—హఠయోగమున శరీరమునందెక్కువగా మనస్సును నిలుపుదురు. వీరు శరీరమునందలి అంతఃప్రక్షాళనముకొఱకు జలమును గుహ్యద్వారమువలన లోనికి బీల్చుకొందురు. జిహ్వాసిద్ధి నభ్యసింతురు. వాయుస్థంభనయు జలస్థంభనయు జేయుదురు. ఇవన్నియు వాయుక్రియలు. ఒక డింద్రజాలమును జూపుచుండ నతని నాలుక మడతపడి యంగిట నంటుకొనెను. వెంటనే యతని శరీరము స్థిరమయ్యెను. అపుడు జనులందరు నతడు మరణించెనని తలంచిరి. ఆ శరీరమును భూస్థాపితము గావించిరి. బహుకాలానంతర మా మన్ను శిథిలమయ్యెను. హఠాత్తుగా నతనికి చైతన్యము కలిగెను

వెంటనే యతడు లేచి 'ఓం హ్రూం మహాకాళీ భద్రకాళీ జం జం పట్ పట్' అని కేకలువేయ దొడంగెను. ఇదంతయువాయుస్తంభన కార్యమే. వేదాంతవాదులు హఠయోగము నంగీకరింపరు. మఱియొక యోగము రాజయోగము. రాజయోగము మానసికము. భక్తివలనను విచారమువలనను యోగము కలుగవచ్చును. ఈ యోగములే మంచివి. హఠయోగము మంచిదికాదు. కలియుగమున మానవులెల్లరును అన్నగతప్రాణులు.

శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు నహబత్ దగ్గరిదారియందు నిలుచుకొనియుండెను. నహబత్ వసారాలో పూలచెట్ల కంచె చాటున కూర్చొని 'మ.' చింతాపరవశుడై యుండెను. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు సరివితోటలోనికి వెళ్లి మరలివచ్చి ముఖము కడుగుకొని యతని యెదుట నిలుచుకొనెను.

శ్రీరామ:—ఏమోయ్! ఇందు కూర్చుంటివే. నీ కన్నియు త్వరలో లభించును. నీ వేమయినను కొంత యాచరించినచో నొక మహనీయుడు నీకు మార్గము చూపును.

'మ.': చకితుడై శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుని జూడ నారంభించెను. కూర్చున్నస్థలము నుండి లేవలేదు.

శ్రీరామ:—నీ కాలము సమీపించినది. పిట్ట గ్రుడ్లు ప్రిదులు సమయము వచ్చినపుడే గ్రుడ్లు చిట్లును. ఎది నీ యిష్టమని నేను పలికితినో నదియే నీ యిష్టదైవము.

అని పలికి శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు మఱల ఇష్టదైవమును సూచించెను. అందఱును చాల తప మాచరింపవలయునన్న నియమము లేదు. నేనుమాత్రము చాల కష్టపడవలసి వచ్చినది. నేను భూమిమీద శయనించి మంటిముద్దనే తలగడగా ధరించెడివాడను. ఆ దినము లెట్లు గడచినవో! ఎల్లప్పుడును 'అమ్మా! అమ్మా!' యని పిలిచెడివాడను; ఏడ్చెడివాడను.

రామకృష్ణ గురుదేవునియొద్దకు 'మ.' రెండేండ్లనుండి వచ్చుచున్నాడు. ఆంగ్ల మభ్యసించినవాడు, కేశవుడు మున్నగు పండితుల యుపన్యాసముల వినుటయం దభిలాషగలవాడు. కాని శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుని సాన్నిధ్యమవలబించినప్పటినుండియు ఐరోపీయ పండితుల గ్రంథములను ఆంగ్లేయ భాషయందలిగాని యితరభాషలయ దలిగాని యుపన్యాసము లాతనికి సహింపరానివయ్యెను. ఇపుడతనికి వారి దర్శనము, వారి వాక్యశ్రవణము— ఇవియే అమృతమయానందమును గలిగించుచుండెను. 'భక్తిసాధనలవలన భగవానుని మనము దర్శింపవచ్చును. భగవద్దర్శనమే మానవజీవిత ముఖ్యోద్దేశము' అని వారు పలికిన వాక్యములను నత డెల్లపుడును తలంచుచుండెను.

శ్రీరామ:—నీవు కొంత ఆచరించినచో సాయము తనంతట తానే లభించును. నీ వేకాదశీవ్రత మనుష్ఠింపుము. మీరందఱును నా స్వజనమే. నా బంధువులు. అట్లుకానిచో నీవేల యిచటికి వత్తువు? ఒకనాడు సంకీర్తనము వినుచుండగా వ్రజమండలములో రాఖాలుని జూచితిని. నరేంద్రుడుగూడ మిక్కిలి యుచ్చశ్రేణికి జెందినవాడు. మరియొకడు హీరానందుడు. ఆతని దెంతటి బాలకస్వభావమో! అతని భావము మిక్కిలి మధురమయినది. అతనిని జూడవలయునని కోరిక పొడముచున్నది.

గౌరాంగుని సాంగోపాంగముగ జూచితిని. భావావేశమున గాదు. ఈ కండ్లతోనే జూచి అప్పటి నా యవస్థలో ఈ సాధారణ

నేత్రములతోడనే సమస్తదర్శనములను గాంచెడి వాడను. ఇప్పు డా భావము లేదు.

గౌరాంగుని సాంగోపాంగముగ ఈ కనులతో జూచితిని. అందు నీవుగూడ నుంటివి. బలరామునిగూడ చూచినట్లు తోచుచున్నది.

కొందరను జూడగనే యులికిపడి లేచువాడను. ఏలనో తెలియునా? స్వబంధువును చాల దినముల కావల జూచిన నట్లే జరుగును. జగన్మాతకడ నేడ్చుచు, 'అమ్మా! భక్తులజూచుట కొఱకు నా ప్రాణము తహతహలాడుచున్నది. వారిని శీఘ్రముగ నా కడకు గొనిరమ్మని ప్రార్థించువాడను. నా ప్రార్థనలెల్ల ఫలించెడివి.

పంచవటియందొక తులసీవనము నేర్పఱచితిని. అచ్చట జపధ్యానములు చేయవలయునని నా యభిలాష. వెదురుకఱ్ఱలతో దానికి కంచె గట్టవలయునని కోర్కె పొడమెను. నదిఒడ్డున కొంతసేపటికి త్రాడు, వెదురుబొంగులు వచ్చి పడియున్నవి. దేవాలయపు నౌకరి యిది చూచి మిక్కిలి యానందముతో నృత్యముచేయుచు నాకీ వార్తను దెలిపెను.

ఈ యవస్థయందు దేవిని అర్చింపజాలక పోయితిని. అపుడు జగన్మాతను సమీపించి, 'తల్లీ! నన్నింకెవరు రక్షింతురు. నా భారమును భరింపగల శక్తి నాకు లేదు. ఎల్లప్పుడు నీ గాథలనే వినవలయునని కోరిక కలుగుచున్నది. భక్తులకు ఆహారము పంచిపెట్టవలయునని ఆశ పొడముచున్నది. ఎవరినైన జూచినచో వారికేదేని పెట్టవలయుననిపించుచున్నది. తల్లీ! ఇవన్నియు నెట్లు జరుగును? ఏదో గొప్పధనికు నొకని నాకు సహాయునిగా జేయుమని కోరితిని. అందుచేతనే మథురబాబు నా కింత సేవ చేసెను.'

మఱియొకపుడు, 'అమ్మా, నాకు సంతానము కలుగదు కదా! కాని శుద్ధభక్తుడగు బాలు డొకడు నాతో నుండునట్లు చేయు'మని ప్రార్థించితిని. అందువలననే రాఖాల్ వచ్చి చేరెను. నా స్వజనముగా నెవరెవరిని తలంచుచుంటినో వారందఱును నా యంశము, లేక కళ.

శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు పిదప పంచవటి కభిముఖుడై పోవుచుండ 'మ.' కూడ ఆయన ననుసరించెను. నవ్వుచు శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవు డతనితో వివిధ విషయములగూర్చి మాటాడుచుండెను.

శ్రీరామ:—ఒకనాడు నాకు అద్భుతదర్శనము కలిగినది. కాళీదేవాలయమునుండి పంచవటివఱకు ఆశ్చర్యమయిన మూర్తి. దీనిని నీవు నమ్మెదవా?

'మ.' ఏమియు పలుకజాలక ఆశ్చర్యనిమగ్నుడయ్యెను. పంచవటియందలి చెట్ల యాకులను జేబులో నుంచుకొనెను.

శ్రీరామ:—ఇదిగో ఈ కొమ్మ పడిపోయిన చోటనే నేను కూర్చొనువాడను.

'మ.':—ఇచ్చటనుండి యొక చిన్న కొమ్మను విఱచి నేనింటికి గొనిపోయితిని. అది నా యింట నున్నది.

శ్రీరామ:—(నవ్వుచు) అది యెందుకు?

'మ.':—దానిని జూచినచో నేనుమిక్కిలి యానందింతును. ఇదంతయు ముగిసిన పిదప ఈ స్థలము మహాపవిత్ర తీర్థముగా మారును.

శ్రీరామ:—ఎట్టి మహాతీర్థము. పాణీహాటీ వంటిదేనా?

పాణీహాటీలో ప్రతిసంవత్సరము రాఘవ పండితుని మహోత్సవము జరుగును. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవు డచటికిబోయి యుత్సవమున బాల్గొని ప్రేమానందముతో నృత్యముచేసెడి వాడు.

శ్రీ తురీయానంద లేఖావళి

శ్రీహరిశరణమ్

ఆల్మోరా,
5-8-'16.

ప్రియ దే...

నీ జీవితము సర్వదా ఆనందమయమై యారోగ్యముతో గడచిపోవుచున్నదని విని సంతసించుచున్నాను. సదా భగవద్ధ్యాన జప తపాదులతో జీవనముగడుపు నీవు ఆనందముతో నుండుటయం దాశ్చర్యమేమి? మన కోరిక లన్నియు భగవంతునివే యన్న సుస్థిరభావము అజ్ఞానావస్థయందు గలుగజాలదు. భగవంతుడు సదా సత్యసంకల్పుడు, మానవసంకల్పము ఒక మారు సత్యము గావచ్చును వేరొకమారు కాకపోవచ్చునుకూడ. భగవత్కారుణ్యము వలన మన మనస్సు పరిశుద్ధమయినచో నీ విష యమునందలి సరియగు భావము మనము తెలిసి కొనగలము.

ఇట్లు,
నా శుభాశీర్వచనములు,
శ్రీ తురీయానంద

శ్రీహరిశరణమ్

ఆల్మోరా,
4-3-'16.

ప్రియ దే...

నీవు 17 వ తారీఖున వ్రాసిన యుత్తరమును జూచితిని. బేలూరు మఠమున శ్రీ బ్రహ్మానంద స్వాములవారును ఇతరస్వాములవారును వచ్చి చేరిరన్న విషయము వ్రాసియుంటివి. వారి సాంగత్యమువలన నీ వెంతో యానందమును నుపకారమును పొందుచుంటివని విని యపరి మితానందము నందితిని. మహాభాగ్యవంతుడవు కానిచో ఇట్టివారి సాంగత్యము నీకు లభింపదు. ఇక శ్రీవారి కృపారసము నిరాటంకముగా నీయందు ప్రసరించి నానాటికి అభివృద్ధి నందు టకై నీవు ప్రయత్నింపవలయును. వారి సాంగ త్యమువలన నీకు కలుగు శుభఫలముగూడ నానాటికి ప్రవర్థిల్లునట్లు నీవు ఆచరింపవల యును. ఇక ముఖ్యమయిన నా వేడికోలు భగవచ్చింతనము, ప్రార్థనము చిరస్థాయి గావించుకొనుటయే. అది మఱువవలదు. చిత్త వృత్తి యసద్విషయముల గమించినను దాని భగవన్మార్గాభిముఖము గావించుటయే సత్సం గమువలని పరమలాభము. ఎవరి సాంగత్యము వలన భగవద్భావము మనమున పొడమి యభి వృద్ధి యగునో యతడే సాధువు. అందువలననే తులసీదా సిట్లు వచించియున్నాడు: 'సంగత కరిమే సాధుకీ హరే అవుర్ కే వ్యాధి, ఓచీ సంగత నీచకీ ఆటోపహర్ ఉపాధి—సాధు సంగమ మాచరింపుము. దానివలన నితర వ్యాధులన్నియు దూరీకృతములుగావింపబడును. కాని నీచసాంగత్యము చేసినచో అష్టవిధము లగు ఉపాధులను ఉపద్రవములు కలుగును.'

ఇట్లు,
నా శుభాశీర్వచనములతో,
శ్రీ తురీయానంద

శ్రీహరిశరణమ్

ఆల్మోరా,
21-5-'16.

ప్రియ దే...

ఇపుడు నీవు క్షేమముగా నున్నావని విని సంతసించుచున్నాను. 'తద్దినం దుర్దినమ్మన్యే

మేఘాచ్ఛన్నం న దుర్దినమ్, యద్దినం హరిసంలాప కథా పీయూష వర్జితం—మేఘాచ్ఛన్నమయిన దినము దుర్దినముకాదు. హరికథామృతపాన వివర్జితమయిన దినమే దుర్దినము.' ఒక్కొక్కదినమును సుఖదుఃఖములతోడను మంచిచెడ్డలతోడను గడచిపోవుచుండును. కాని ఏదినముభగవద్భజన విహీనమై గడచినదో అది వృథాఆయుఃక్షయకరమయిన దినము. ఈ కాలమున నీకు మనస్సు భగవద్భజనమునందు సుస్థిరమైయానందము ననుభవించుచున్నట్లు వ్రాసియుంటివి. అది విన్న నాయానందమునకు మేర లేదు. చక్కగా భజింపుము. అపుడే జీవితము సార్థకము కాగలదు. జీవనార్థము పడవలయు పాటు తప్పనిసరి. అదియును స్థిరబుద్ధితో నాచరింపవలయును. ఏ పనియును విరక్తిభావముతో నాచరింపరాదు. అట్లాచరించినచో ప్రయోజనము శూన్యము. భగవంతుడు నిన్నుంచిన స్థలముననే నిలిచి హృదయపూర్వకముగా భగవత్ప్రార్థనమును సలుపుము. స్థానమువలన నేమియు కలుగజాలదు. అయినను భగవత్ప్రార్థనానుకూలమగు స్థలమునందే యుండవలయును. ఇంటనేయుండి ప్రార్థింపగలిగినచో బయటికిపోవలయు నవసరమేమి? విషయకర్మములు వీలగునంతటి నిర్లిప్తభావముతో నాచరింప ప్రయత్నింపవలయును. ఇట్లభ్యసించినచో సకలకార్యములును సక్రమముగ జేయగలుగుదుము. భారమంతయు భగవానునకు వదలి శాంతమనస్కుడవై యుండుటకే ప్రయత్నింపుము. మోహావేశముచేత జీవుడు తాను కర్తనని తలంచి బద్ధుడగును. 'నాహం నాహం, తుఁహ తుఁహు' మహామంత్రమును మఱువవలదు. ఇట్లు ప్రవర్తించినచో ఇతరచింతలన్నియు నిన్ను వదలిపోవును. మనస్సు ఎన్నాళ్లవఱకు శారీరకమై యుండునో అనగా శరీరము అస్వస్థమై భగవచ్చింతనమునకు వెలియగుచుండునో అంతవఱకును శరీరమును ఆరోగ్యమునంతముగా నుంచుకొన ప్రయత్నింపుము. శరీరమును పోషించుట దానికొఱకుగాదు. భగవద్ధ్యానమునకు సహాయకరమగుటకొఱకే దానిని పోషింపవలయును.

నీ కోరికయును నుత్సాహమును విని నే నెంతయు సంతసించుచున్నాను. అట్లే యుండవలయును. నానాటికి నీ కోరికలన్నియు సఫలములగుగాక. ఉత్సాహము లేనివాడు నానాటికి విషాదము నందుచుండును. భగవచ్ఛరణాగతుడవై యున్నచో నీకే బాధయు కలుగదు. ఆయన నీకెల్లవిధముల దోడ్పడి నిన్ను తన యొద్దకు దీసికొనిపోవును. మనస్సు పాటుపోట్లను కలిగియుండును. ఒకప్పుడు భగవల్లాభమునందు రుచియు ఆనందమును పొడమును. మఱియొకప్పుడు ఏదియు నచ్చదు. భగవద్భజనయందభిరుచియే యుండదు. నిరానందముతో హృదయము నిండిపోవును. కాని ఈ అవస్థాద్వయమునందును భగవంతుని భజించుచు నచ్చినను నచ్చకపోయినను వదలక ప్రార్థించుచున్నచో నట్టివాడీ పాటుపోట్లను దాటి నిశ్చలభావమును బడయును. అట్టివాడు ప్రయత్నరహితుడైనను వాని మనస్సు సదా భగవద్భావపూర్ణమై యలరారుచుండును. హర్షవిషాదము లతని నేమియు జేయజాలవు. అతడు సకలావస్థలయందును భగవంతుని భజించుచు మహానందము ననుభవించుచుండును. భగవత్కృపవలన నిట్టి యవస్థ ప్రాపించినవాడు ధన్యుడు.

ఇట్లు,

నా శుభాశీర్వచనములతో,

శ్రీ తురియానంద

శ్రీ బుద్ధభగవానుడు

(గత సంచిక తరువాయి)

కపిలవస్తు పట్టణమునకు సమీపమున తన ప్రియపుత్రుడు శిష్యవర్గముతో విడిసియున్నట్లు తెలిసి యపరిమితానందభరితుడై శుద్ధోధనుడు, ఆయనకు తన యాహ్వానమును దెలిపి తన నగరమునకు రమ్మని యభ్యర్థింపనేగెను. కాని యచ్చట కాషాయవస్త్రములతో భిక్షుకరూపమున నున్న తనకుమారుని జూడగనే ఆ మహారాజునకు పట్టరాని దుఃఖము కలిగెను. అంతట నతడు సిద్ధార్థుని జూచి, 'నాయనా! శాక్య వంశ సంజనితుడవగు నీ విట్లేల వంశమర్యాదలకు దగని హీనకార్యము లాచరించుచుంటివి?' అని మందలింప భగవానుడు ఇట్లు వచించెను. ''ఇట్టికార్యము నే నొక్కడనుమాత్రమే చేయుచుండుట లేదు. మనపూర్వులుగూడ ఎందఱో ఈ విధముగ బ్రవర్తించిరి. మానవ జీవితమున దుఃఖమే ఎక్కువ. దీనికి మూల కారణము అవిద్య.* ఈ ప్రపంచమునందలి సమస్త వస్తుజాలమును క్షయశీలము గలది. అవిద్య ప్రకృతితత్త్వమును జీవునియొద్దనుండి మఱుగుపఱచి సమస్తదుఃఖానుభూతిని కలిగించుచున్నది. ఇందులకు ముఖ్యకారణము తృష్ణ లేక ఆసక్తి. పూర్వజన్మయందలి కర్మఫలము వలననే మనకీ జన్మ కలిగినది. ధర్మము నాశ్రయింపుము. సత్యము, ప్రియవాక్యము, ధైర్యము, క్షమ, అహింస మున్నగు సద్గుణములవలన మెల్లమెల్లగా కర్మపాశములను ద్రెంచి నిర్వాణపదమును బడయవలయును''

బుద్ధభగవానుడు బ్రహ్మము, ఈశ్వరుడు— వీనినిగూర్చి ఏమియు వచింపకపోయినను వారి యనంతరము ఆ సంప్రదాయస్థులు వివిధశాఖలతోగూడిన శూన్యవాదము, నిరీశ్వరవాదము -వీనిని ప్రచారించుచు ఆయా దర్శనశాస్త్రములనుగూడ సృష్టించిరి. కాని బుద్ధభగవానుని వచనములనుబట్టి, 'వేదాంతినాఖ్యోపదేశములకు రూపాంతర కల్పనమే' వారి యభిప్రాయమని తేలుచున్నది. అద్వైతవాదులును బౌద్ధ

* బౌద్ధుల అవిద్యకును వేదాంతసాంఖ్యదర్శనములలో జెప్పబడిన అవిద్యకును భేదము గలదు. బుద్ధభగవానుడు బ్రహ్మము, ఈశ్వరుడు, పురుషుడు—వీనినిగూర్చి ఏ యభిప్రాయమును వెలిబుచ్చియుండలేదు. వేదాంతమతానుసారము జీవ బ్రహ్మముల భేదము అవిద్యామూలముననే పొడముచున్నది. స్వస్వరూపమును సరిగా గ్రహింపలేని పరిస్థితి కలిగించుకొనుటవలననే సకలానర్థములును కలుగుచున్నవి. అవిద్య నశించినచో జీవబ్రహ్మైక్యము సిద్ధించును. సాంఖ్యులు ఇట్లు వచింతురు: 'ప్రకృతి, లేక అవిద్యయే ప్రధానమయినది. దాని యిచ్ఛానుసారమే లేక త్రిగుణాత్మకము దాని నృత్యములకు పురుషుడు ముగ్ధుడై దానితో సభేదబుద్ధికలిగి కష్టములపాలగును.' పురుషుడు నిర్వికారచిత్తుడై ఈ మాయాజాలమునుండి యెపుడు తప్పించుకొనునో యపుడే ముక్తుడై ఆనందమయస్థితిని జేరును.

లనుగూడ అవిద్యను నిత్యముగా పరిగణించిన వారు కారు. ఆ యుగమునుబట్టి బుద్ధదేవుని మతము అవశ్యానుసరణీయమైయుండెను. ప్రజలు ఆత్మవిద్యా ధ్యానమును సంపూర్ణముగా వదలి స్వర్గములకుబోయి యింద్రభోగముల నను భవించుటయే పరమార్థముగ నెంచి దేవతలను సంతోషపెట్టుటకు జీవహింసాత్మకములగు యజ్ఞములను యాగములను జేయుచుండిరి. వారు యోగాభ్యాసమున కలవడినను ఐశ్వర్యాది సిద్ధులే వారిలక్ష్యమై యుండెను. కావుననే శ్రీ బుద్ధభగవానుడు 'సంసారము దుఃఖమయమయినదని వివరించి భోగానుభవమువలన మానవుడెన్నటికిని శాశ్వతసుఖమును బడయజాలడు. బ్రహ్మేశ్వరవాదముల నటుంచి మనము ప్రస్తుత మీ త్రివిధతాపములనుండి తప్పించుకొని బయటబడు మార్గమును వెదుకవలయు'నని ప్రబోధించిరి.

కపిలవస్తు నగరమున నెందఱో వారి శిష్యగణమున జేరిరి. వారిలో ముఖ్యులు తమ సవతి తమ్ముడగు ఆనందుడు, బావమఱదియగు దేవదత్తుడు; అనిరుద్ధుడు. పిదప భగవానుని ధర్మపత్ని యశోధర శ్రీవారి యుపదేశమునంది కృతార్థురాలాయెను. కుమారుడు రాహులుడును శిష్యవర్గమున జేరెను.

ఇక రాజగృహము పోవుమార్గమునగూడ భగవానుని యుపదేశములవలన నాకర్షింపబడి యెందఱో వారిశిష్యగణమున జేరిరి. ఈ బౌద్ధ సంఘము మనదేశమున మెల్లమెల్లగా రూపొందుట నొకానొక విశేషము. రెండువేల సంవత్సరములకు పూర్వము ఈ మహానుభావుడు ఎట్టి ఆదర్శజీవనమును గడపెనో అది మనము విచారింపదగినది. ఆ కాలమున భగవానుడు ప్రతిదినము నెట్లు గడపెడివారో తెలియుటకై వారి దినచర్యను పొందుపఱచుచున్నాము:

వేగుజాముననే శయ్యనువిడిచి ప్రాతఃకృత్యములను ముగించి స్నానమాచరించెడివారు. పిదప ప్రశాంత ప్రదేశమునుజేరి గంభీరముగ ధ్యాననిమగ్నులయ్యెడివారు. షుమారు పది పదునొకండు గంటలకు భిక్షాపాత్రను దీసికొని ఏకాకిగనో లేక ఒక్కశిష్యునితోడనో భిక్షకు బయలుదేరెడివారు. ఆమహానుభావునకు భిక్షనిడి కృతార్థులు కావుటకై యెందఱో ఎదురుచూచుచుండెడివారు. భగవానుడు రాగనే ఆ పాత్రను ఆహారముతోనింపెడివారు. ఆహారము గైకొన్న పిదప భగవానుడు తన శిష్యవర్గమునకు ఉపదేశము లొసగెడివారు. తర్వాత విడిదికి జని ఆనాటి కార్యముల నాలోచించెడివారు. అనంతరము తన కుటీరద్వారమునొద్ద నిలుచుకొని 'సత్యము నాశ్రయించియుండుము నీ సంకల్పము దృఢమగుగాక! ఈ ప్రపంచమున బుద్ధదేవుని దర్శనము దుర్లభము. అట్టిదానిని నీవు పడసితివి. జీవితమును వృథసేయకుము' అని ప్రవచించెడివారు. తదుపరి సాయంకాలము వఱకు లోపల విశ్రమించెడివారు. ఆ వెనుక బయటికివచ్చి యచటనున్నవారికి వలయు నుపదేశములొసగి వారి సందేహముల దీర్చి రాత్రి ప్రథమయామమువఱకు (9 ఘంటలవఱకు) నుండి యందరిని ఆశీర్వదించి పంపెడివారు. మిగిలిన రాత్రియందు కొంతకాలము ధ్యానమునను కొంత సంఘశ్రేయస్సునుగూర్చి యాలోచించుటయందును గడపెడివారు.

ఇట్లు వారు ఉత్తరభారతమునందంతట దిరిగి సంచరించి, ప్రచారము చేయుచుండిరి. వారి ఔదార్యము మనుష్యులను గుంపులు

గుంపులుగా నాకర్షించెడిది. అన్నితరగతుల వారును వారి శిష్యవర్గమున బ్రవేశించిరి. ఉత్తరమున సరస్వతీనదినుండి దక్షిణమున పాటలీగ్రామమువఱకు పలుసార్లు సంచరించి శ్రీవారు బ్రహ్మమార్గమును ప్రచారము గావించిరి. వారు ఎనుబదియేండ్ల ప్రాయమువఱకు జీవించియుండిరి. వృద్ధాప్యమునందును వారు నియమములను సక్రమముగ ననుసరించెడివారు. దేహత్యాగపర్యంతము తాము ఎవరికైనను సాయముచేయ సంసిద్ధులైయుండి సాయము చేయుచుండిరి.

శ్రీ బుద్ధభగవానుని కారుణ్య మెట్టిదో యావజ్జీవమును వారి యీ సుగుణము శరీరమున నెట్లు మిళితమై యుండినదో యీ క్రింది సంభవమువలన విశదము కాగలదు.

తమ అవసానకాలమున శ్రీవారు అనుచితాహారసేవనమువలన 'శీతభేది'కి లోనై అనారోగ్యమునకు గురియై కుటీరమున శయనించియుండిరి. ఆ సమయమున ఏమాత్ర మలజడి జరిగినను—చీమ చిటుక్కుమన్నను—ఏమాత్రము విసిగించినను, ప్రాణముపోవునేమో యన్న భయము తోచినది శ్రీవారి శిష్యులకు. కావున శ్రీవారి కెట్టి శ్రమయు కలిగింపనీయరాదని తలంచి ఎవరినీ లోనికి బోనీయకుండ వలయునని పట్టువట్టి ఆనందుడు ద్వారమునొద్ద కావలా కాయుచుండెను. ఒకప్పుడు శ్రీవారి యుపదేశములు నచ్చకపోవుటవలన వారి శిష్యగణమున జేర మనస్కరింపక వెళ్లిపోయిన సుబద్ధు (సుభద్రు) డను నతడు శ్రీవారి యవసానము సమీపించినట్లు విని యిప్పుడైనను వారిని దర్శించి తన సందియముల బాపుకొన దలంచి యా కుటీరమును సమీపించెను కాని ఆనందు డాతని ప్రవేశమున కడ్డుతగిలెను. వీరి సంభాషణమును విన్న కారుణ్యమూర్తి శ్రీ బుద్ధభగవానుడు 'ఆనందా! చాలు నీ వాదము. సుబద్ధు నడ్డుపెట్టకుము. సుబద్ధుని తథాగతుని జూడనిమ్ము. సుబద్ధు డేమైన నడిగినచో జ్ఞానమునే యభిలషించును. కాని నన్ను విసిగింపడు. ఎంత సూక్ష్మముగ ప్రత్యుత్తరము లిచ్చినను సుబద్ధు డవగాహన జేసికొనగలడు' అని తన ప్రాణోత్క్రమణమునుగూడ లక్షింపక శిష్యునికి జ్ఞానదానముచేయుటకు బద్ధకంకణు డయ్యెను. ఆనందుడు మరుమాటాడజాలక సుబద్ధుని లోనికి ప్రవేశపెట్టెను. క్లుప్తసంభాషణమునసే భగవాను డాతని సందియముల నెల్ల మూలముట్టుగ దీర్చివైచెను. సుబద్ధుడును శ్రీవారి జ్ఞానోపదేశమునంది దిగ్భ్రాంతుడై వారికి శిష్యుడయ్యెను. ఈతడే శ్రీవారికి చిట్టచివరి శిష్యుడు.

ఆదర్శత్యాగి, నీతిమంతమగు జీవితమును ప్రజలకు నిరూపించిన మహాపురుషుడు, సామ్యమైత్రీభావములందు ప్రథమప్రచారకుడు అయిన శ్రీ బుద్ధభగవానుని, 'బుద్ధ శరణం గచ్ఛామి, ధర్మం శరణం గచ్ఛామి, సంఘం శరణం గచ్ఛామి' అని ప్రార్థించుచు శ్రీవారి కృపాపాత్రులమగుదుముగాక.

శ్రీ వివేకానంద సంభాషణలు

(శ్రీ బాబు శరశ్చంద్ర చక్రవర్తి దినచర్యనుండి)

అనువాదకుడు: శ్రీ పిన్నింటి సుబ్బారావు

స్థలము: ఆలంబజారు మఠము, సం॥ రం 1897.

స్వామిజి పాశ్చాత్యదేశ సంచారము ముగించి, ప్రథమమున కలకత్తానగరమున కేతెంచినదాది, తనదర్శనమున కేతెంచు నుత్సాహవంతులగు యువకులకు త్యాగమహిమనుగూర్చి యుద్బోధించుచు, అందెవ్వరైనను సన్న్యాసదీక్షను గైకొనుటకుత్సాహము జూపించుచో, వారి నత్యధికముగా నభినందించుచు ప్రోత్సహించుచుండిరి. ఈ విధముగా గొప్ప కుటుంబములయందు దుద్భవించిన యువకులు కొందఱుత్సాహముతో, వారి బోధన లాలకించి సన్న్యాసదీక్షను గైకొనిరి. ఈ యువకులలో తొలుదొలుత నలుగురు సన్న్యాసదీక్షను గైకొనుసమయమున ఈశిష్యు డచ్చటనుండుట తటస్థించెను.

మఠమునందున్న స్వామిజీయొక్క సోదర సన్న్యాసులు, పదేపదే ప్రత్యేకముగా నొక యువకునకు సన్న్యాసదీక్షనివ్వ జనదని ప్రార్థింపగా, ఆ మాటలాలించి స్వామిజి వారి నుద్దేశించి, "పాపాత్ములయొక్కయు, దుఃఖభాగులయొక్కయు, దీనులయొక్కయు, సంసారభారముతో బాధపడుచున్నవారి యొక్కయు తరణోపాయమునుగూర్చి కృషిచేయుటకు మనమే వెనుదీయుచో, ఇంకెవ్వరు వారల నుద్ధరింపగలరు? మీరు దయచేసి నామార్గమున కవరోధమును గలిగింపకుడు," అని నుడివిరి. ఈ విధముగ స్వామిజీ వారలను సంతృప్తిపరచి, యా దీనరక్షకుడు, తన కృపారసము వెల్లివిరియ, ఆ యువకునకు సన్న్యాసదీక్ష నిచ్చెను.

ఈ శిష్యుడు మఠమునందు గత రెండు దినములనుండియు వసించుచుండుటచే, స్వామిజి ఆయనను బిలిచి, "నీవు బ్రాహ్మణకుటుంబమునకు జెందినవాడవు. రేపు వారలచే శ్రాద్ధకర్మ మాచరింపజేయుము. ఆ మరునాడు నేను వారికి సన్న్యాసదీక్ష నిత్తును. అందుచే, శ్రాద్ధకర్మ యెట్లు నిర్వర్తింపవలయునో, సూత్రగ్రంథములను పరిశీలించి సిద్ధముగానుండు"మనెను. మన ఈ శిష్యుఁడు స్వామిజీ యాజ్ఞను శిరసావహించెను. సన్న్యాసదీక్ష క్రమముగానిర్వర్తింపబడెను. కాని యీ శిష్యుడు సన్న్యాసదీక్షయందలి యసిధారాధర్మములను విని చాల నిరుత్సాహపడెను. స్వామిజి యీ శిష్యుని మానసికాందోళనమును గ్రహించి, "నీవు ఈ విషయమంతయునుజూచి, మనమునందు భయాందోళనములను నందియుంటివిగదా" యన, ఈ

శిష్యుడు 'యథార్థమే'యని నుడివినంతనే, స్వామిజీ "ఈ దినము మొదలు ఈ నలువురును, ప్రపంచమునందు మృతులైనవారితో సమానులు. క్రొత్త శరీరములు, నవీనభావములు, క్రొత్త దుస్తులు, రేపటినుండి వారికి లభ్యమగును. 'నకర్మణా నప్రజయాధనేన, త్యాగేనైకే అమృతత్వమానశుః'—కర్మవల్లగాని, ప్రజాసృష్టివలనగాని, ధనమువలనగాని కాక, యొక్క త్యాగమువలననే మోక్షము లభ్యమగును అను సూత్రము ప్రకారము, వీరు పరబ్రహ్మమునందు, ధృవతారలవలె ప్రకాశింపగలరు," అని నుడివిరి.

ఈ కర్మకాండయంతయు, ముగిసినపిమ్మట యా బ్రహ్మచారులు నలువురు, స్వామిజి పాదపద్మములకు నమస్కరించిరి. వారు వారిని ఆశీర్వదించి, 'మీరు మానవజీవితమందలి యుత్కృష్టస్థానమును జేరుకొనవలెననెడి యుత్సాహముగలిగియున్నారు. మీజన్మ ధన్యము, మీవంశము ధన్యము, మిమ్ములను గనిన మీ తల్లులు ధన్యలు. "కులంపవిత్రం జననీ కృతార్థ" వంశమంతయు కృతార్థతజెందును. తల్లికి ఉత్తమగతి లభ్యపడగలదు" అని యాశీర్వదించిరి.

ఆ దినమున రాత్రిభోజనమైన పిమ్మట స్వామిజి సన్న్యాసధర్మములను గూర్చి యుపన్యసించిరి. సన్న్యాసదీక్షయందుత్సాహముగలిగియున్న యా యువకులతో సన్న్యాసము యొక్క యాదర్శమును దేటతెల్లముచేసి సన్న్యాసదీక్ష గైకొననిచో, బ్రహ్మమును తెలిసికొననేరడనియు, వేద వేదాంగము లీ సత్యమునే చెప్పుచున్నవనియు నుడివిరి. "'ఐహికజీవితమును గడుపుచు, బ్రహ్మమును గ్రహింపవచ్చును' అనెడి వారల మాటలను విశ్వసింపకుము. అవి యైహిక విషయములను విడువలేక, వానితో బ్రాకులాడు దాంబికాచారులగు స్వార్థపరుల మాటలు. విషయభోగములయందు లేశమాత్రమైనను ఎవ్వరు అభిలాషను గలిగియుందురో, వారు మీ భవిష్యజ్జీవితవిధానమునుజూచి భయపడి, తమ మనోతృప్తికై, యశక్యమగు భోగత్యాగముల సమన్వయమును బోధింతురు. అవి వెఱ్ఱివారల అసందర్భప్రలాపములు, పిచ్చిచేష్టలు, వేదశాస్త్రములకు నిషిద్ధములైన వ్యర్థసిద్ధాంతములు. త్యాగము లేనిదే మోక్షము సిద్ధిపదు. త్యాగము లేనిచో, పరాభక్తి సిద్ధిపడేరదు.

"ప్రపంచబంధనములను త్యజింపనిదే, యెవ్వరును మోక్షమునుబొందజాలరు. ఎవ్వరో యొక్కరు యైహికజీవితమును గడపుచున్నారనినచో, వారలేదియో యొక కోరికకు బద్ధులై యుండిరని గ్రహింపుము. అదిలేనిచో, ఆ జీవితమునకు ఏల బద్ధులైయుండవలయును? అతడు కామినీకాంచనములకుగాని, గౌరవప్రతిష్ఠలకుగాని, పాండిత్యప్రకటనలకుగాని, బద్ధుడైయుండి యుండవలయును. వీనినన్నిటిని త్యజించిననాడుగాని, యెవ్వడును మోక్షమార్గమున నడువజాలడు. ఎవ్వరెన్నివిధములుగా పూర్వపక్షము జేసినను సరియే, యీ బంధనము లన్నిటిని త్యజించినగాని, సన్న్యాసదీక్షను స్వీకరించినగాని, యెవ్వడును కృతార్థులుగానేరరనియు, బ్రహ్మజ్ఞానసిద్ధి యలవడదనియు నా నిశ్చితాభిప్రాయము."

శిష్యుడు:—అయ్యా, సన్న్యాసదీక్షను గైకొన్నంతమాత్రముననే యది జీవితలక్ష్యమునకు మార్గము జూపునని తమ యభిప్రాయమా?

స్వామిజి:—జీవితలక్ష్యమును జేరుకొనగలమా, లేదా యనునది గాదు మనమిప్పు డాలోచింపవలసినవిషయము. కాని నీవీ సంసారబంధనముల నెంతవఱకు విసర్జింపవో, నీవు కామమున కెంతకాలము బానిసవై యుందువో, యంతవఱకు భక్తినిగాని, ముక్తినిగాని బడయజాలవు. బ్రహ్మజ్ఞానికి, అమానుషశక్తులు, అభివృద్ధి మిక్కిలి యల్పవిషయములు.

శిష్యుడు:—అయ్యా, సన్న్యాసమున కేమైనను కాలనియమము గలదా? దానియందేమైనను ఇతర మార్గములు గలవా?

స్వామిజి:—సన్న్యాసదీక్షకుప్రత్యేకించి కాలము నిర్ణయింపబడియుండలేదు. శ్రుతి "యదహారేవ విరజేత్, తదహారేవ ప్రవ్రజేత్" ఎన్నడు త్యాగముచేయుటయం దుత్సాహము గల్గునో, వెంటనే సన్న్యసింపవలయుననియు, యోగవాశిష్ఠమునందు "యువైవ ధర్మశీలః స్యాత్ అనిత్యం ఖలుజీవితం, కోహి జానాతి కస్యాద్య మృత్యు కాలే భవిష్యతి". "మానవజీవితము మిక్కిలి బుద్బుదప్రాయము, అశాశ్వతము అగుటచే, యౌవ్వనమందే మానవుడు తరణోపాయమును జూచుకొనవలయును. ఈ శరీరము ఎప్పుడు నశించిపోవునో ఎవని కెరుక." సన్న్యాసమునాలుగువిధములని శాస్త్రములు దెల్పుచున్నవి. అవి 1. విద్వత్, 2. వివిదిష, 3. మర్కట, 4. ఆతుర యని పిలువబడుచున్నవి. పూర్ణవైరాగ్యముగలిగి వెంటనే, సమస్తమును త్యజించి సన్న్యసించుట, అకస్మాత్తుగా సంభవమగు ఘటన గాదు. పూర్వజన్మ సుకృతమున్న గాని యట్టిది లభింపనేరదు. దీనిని విద్వత్ సన్న్యాస మందురు. తీవ్రమోక్షేచ్ఛతో, మతగ్రంథములను పఠించి, మతసాధనముల నొనరించి, యధ్యాత్మవిద్యయందు బ్రహ్మనిష్ఠగల సంయమీంద్రునిచెంత కేగి సన్న్యసించి, యా యాశ్రమవిధుల ననుసరించుచుండుట వివిదిషసన్న్యాసమందురు. బంధుమిత్రాదుల మరణముచే విరక్తి దోచి సన్న్యసించుట మర్కటసన్న్యాస మందురు. కాని ఈ వైరాగ్యము చిరకాలము నిలువజాలదు. శ్రీ రామకృష్ణులవారీ సన్న్యాసమునుగూర్చి యీ విధముగా నుడివెడివారు: "ఒకడుత్తరదేశమునకు పారిపోయి, యచ్చట నేదియో యొక యుద్యోగము సంపాదించి, పిమ్మట భార్యను అచ్చటికి రప్పించుకొనుటయో లేక యింకొక స్త్రీని వివాహమాడుటయో జరుగుటవంటిది." మృత్యుశయ్యపై నుండి, యిక జీవించుననెడి యాశ లేనపుడు శాస్త్రములు అట్టివాని కింకొక రకమగు సన్న్యాసమును విధించుచున్నవి. మరణసమయమున అనేక ప్రాయశ్చిత్తములచే, అనేక శపథములను పఠించుటచే, ఉత్తరజన్మమున వీని ఫలితము వానికి లభింపగలదు. ఒకవేళ ఆతడు జీవించినచో, తన పూర్వాశ్రమమునకుబోక, బ్రహ్మజ్ఞానజీవితమును గడపవలయును. నీయొక్క మేనమామకు ఇట్టి సన్న్యాసము శివానంద స్వామి యిచ్చియున్నారు. అందుచే జ్ఞానసిద్ధికి సన్న్యాసమువినా మఱియొకమార్గము లేదు.

శిష్యుడు:—అయ్యా, అయితే గృహస్థులు తరించు మార్గమేది?

స్వామిజి:—సత్కర్మలొనర్చినచో, భవిష్యజ్జన్మములలో ఈ సన్న్యాసము సిద్ధింప

గలదు. ఎన్న డీ త్యాగసిద్ధి లభించునో, యానాడు వెంటనే జననమరణముల బాధ తొలగిపోగలదు. అన్ని ధర్మములకును కొన్ని మినహాయింపులు గలవు. కోటాను కోట్ల ప్రజలలో, మన నాగమహాశయుని వలె, గృహస్థాశ్రమమునందున్నను, తరించినవా రేకొందఱో యుందురు.

శిష్యుడు:—అయ్యా, ఉపనిషదాదిగ్రంథములు త్యాగమును, సన్న్యాసమును స్పష్టముగా బోధించుటలేదు.

స్వామిజి:—పిచ్చివానివలె నీ రీతిగ మాట్లాడుచుంటివేమి! సమస్త ఉపనిషత్తులయొక్క హృదయము త్యాగమే. ఆత్మానాత్మవిచారణ వలన గలిగినవివేకమాయుపనిషన్మతలక్ష్యము. బుద్ధునికి పిమ్మట ఈ సన్న్యాస లక్షణము భారతదేశమున విరివిగా ప్రచారము గావింపబడి, యింద్రియవిషయభోగవిరక్తి, త్యాగధర్మము, ముముక్షుత్వమునకు లక్ష్యసిద్ధి యని గుర్తింపబడినదని నా యభిప్రాయము. బౌద్ధమతమందలి యీ త్యాగధర్మమును హిందూమతము తనలో నిముడ్చుకొన్నది. త్యాగమునందింత యుత్కృష్టసిద్ధిని బడసిన పురుషు డీ జగత్తులో బుద్ధునివలె ఇంకొకడు గానరాడు.

శిష్యుడు:—అయ్యా, అయితే బుద్ధునికి పూర్వము, భారతదేశములో, త్యాగబుద్ధి యంతగా లేదనియు, సన్న్యాసులు మృగ్యమనియు తమ దృఢాభిప్రాయమా?

స్వామిజి:—ఆ విధముగా నెవరు చెప్పిరి? సన్న్యాసాశ్రమము అంతకుపూర్వమే విధింపబడియున్నది. కాని ప్రజాబాహుళ్యము, దానిని తమ జీవితాదర్శముగా స్వీకరించియుండలేదు. త్యాగమునందు తీవ్రమగు ఇచ్ఛ, మోక్షేచ్ఛ యలవడియుండలేదు. అందుచేతనే బుద్ధుడు ఎందఱో సాధువులను యోగులను ఆశ్రయించినను, తనకు గావలసిన శాంతిని బడయలేకపోయెను. పిమ్మట స్వయంసహాయముపై నాధారపడి, యొక స్థలమున "ఇహాసనేసుష్యతు మే శరీరం..." అని దృఢసంకల్పముతో గూర్చుండి, జ్ఞానమును బడసిగాని, బుద్ధత్వమును బడసిగాని, ఉత్థిష్ఠుడు గాలేదు. నేడు భారతదేశమున సన్న్యాసులకు నిలయములైయున్న మఠములు, ఆశ్రమములు—అన్నియు, ఒకానొకతరి బౌద్ధమతప్రాబల్యమున నుండియున్నవే. నిజముగా చెప్పవలెనన్నచో, బుద్ధుడే సన్న్యాసమును స్థాపించినవాడు. ఆతడే యీ జీవితమునకు నూతన శోభను గలిగించిన మహామహుడు.

స్వామిజియొక్క సోదరసన్న్యాసులలో నొకరగు రామకృష్ణానందస్వామి "మన ధర్మశాస్త్రములు, పురాణములు, బుద్ధునికి పూర్వమే భారతదేశమున నాలుగు ఆశ్రమధర్మములు ఏర్పడియున్నట్లు ఋజువుచేయుచున్న"వని యడ్డుప్రశ్న వేసెను. స్వామిజి యంతట "పురాణములలో చాలభాగమును, మనుస్మృత్యాది ధర్మశాస్త్రములును, మహాభారతమును, బుద్ధునకు పిమ్మట వ్రాయబడినవి. బుద్ధుడు వీనికన్నిటికిని పూర్వపువాడు అని వివరించిరి. అటుపై రామకృష్ణానందస్వామి, "బౌద్ధమతముపై విమర్శనలు, వేదములయందును, ఉపనిషత్తులయందును, ధర్మశాస్త్రములయందును, పురాణాది యితిహాస గ్రంథములయందును గనబడకున్నవి. ఇట్టి విమర్శన లా గ్రంథమున లేకపోయినను, బుద్ధుడు వీనికి పూర్వతరమువాడని

యెట్లు జెప్పగలము? పూర్వపురాణములయందు, బౌద్ధమతమునుగూర్చి యసంపూర్తిగా నుదాహరింపబడియున్నది. అందుచే మన్వాది ధర్మశాస్త్రములు, పురాణములు, బుద్ధుని కిటీవలివి యని చెప్పవలనుపడదు'' అని వాదించిరి.

స్వామిజి:—చరిత్రను తిరిగి పఠింపుడు. బౌద్ధమతమందలి సర్వధర్మములను హిందూమతము స్వీకరించుటచేతనే, యిది యింత విశాలమతమై వెలసినదని గ్రహింపగలవు.

రామకృష్ణానందస్వామి:—బుద్ధుడు తన జీవితములో త్యాగధర్మమును, నిష్కామకర్మమును పూర్తిగా ఆచరించి, హిందూమతమునకు నూతనజీవితమును గలిగించెనని నా యభిప్రాయము.

స్వామిజి:—కాని యీ సత్యమును ఋజువు చేయుట చాల కష్టము. బుద్ధుని పుట్టుకకు పూర్వము చరిత్రాధారగ్రంథములేవియును అంతగా గనబడవు. చరిత్రనే మనము ముఖ్యాధారముగా గైకొనినచో, ప్రాచీన యుగమునందలి యంధకారపుదినములలో, బుద్ధుడొక్కడే జ్ఞానభాస్కరుడై ప్రకాశించెనని మనము అంగీకరింపవలసియున్నది.

సన్న్యాసమునుగూర్చి మఱల సంభాషణ ఆరంభింపబడెను. స్వామిజి ''సన్న్యాసధర్మమును ఎవరు స్థాపించినను, త్యాగధర్మమును స్వీకరించి బ్రహ్మజ్ఞానమును బడయుటయే జీవిత లక్ష్యమని యెరుగవలయును. జీవితచరమావస్థ సన్న్యాసదీక్ష. ఎవ్వరు ఐహికబంధనములను త్యజించి, త్యాగబుద్ధిని అవలంబింతురో వారే ధన్యులు'' అని నుడివిరి.

శిష్యుడు:—కాని అయ్యా! దేశమందు సన్న్యాసుల సంఖ్య పెరిగిపోవుచుండుటచే చాలమంది ప్రజలు, వీరివలన భారతదేశపు ఆర్థికాభివృద్ధి కుంటువడుచున్నదని భావించుచున్నారు. వీరందరు తమ భుక్తికై, సౌకర్యములకై గృహస్థుల నాధారపడుచున్నారనియు, వీరు వృథాగా సంచరించుచు, దేశముయొక్క సాంఘిక, జాతీయాభివృద్ధుల కిసుమంతయు నుపకరించుట లేదనియు ప్రజలు దలచుచున్నారు.

స్వామిజి:—నీవు మొదట సాంఘిక, ఆర్థికాభివృద్ధులన నేమియో నాకు విపులముగా వివరింపుము.

శిష్యుడు:—ప్రజలయందు విద్యాభివృద్ధియొనర్చి, దైనికజీవితమునకు వలయు సౌకర్యములను గలిగించుటయు, విజ్ఞానశాస్త్రాభివృద్ధియొనర్చి, వర్తక, పరిశ్రమ, ప్రయాణసౌకర్యాదివిషయములను పెంపొందించుటయును ఆర్థికాభివృద్ధులు.

స్వామిజి:—మానవునియందు రజోగుణము పూర్తిగా వృద్ధియైనగాని, యీ పనులు నెరవేరగలవా? నేను హిందూదేశమును గాలించి తిరిగితిని. ఎచ్చటను ఈ రజోగుణము నాకు గాన్పించలేదు. అంతటను తమోగుణమే తాండవమాడుచున్నది. ప్రజానీకము తమోగుణమునందు మునిగియున్నది. సన్న్యాసులయందు మాత్రమే సత్త్వ, రజోగుణములు గానబడుచున్నవి. వీరే దేశమునకు వెన్నెముకవంటివారు. యథార్థమగు సన్న్యాసులు, గృహస్థులకు గురువులు. ఈ సన్న్యాసులయొక్క యమూల్యబోధనలవలననే, గృహస్థులనేకపర్యాయములు తమ జీవితసమస్యలను యుద్ధరంగమున విజయమును బడసిరి. గృహస్థులు

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

ఎనిమిదవ సంపుటము

౧౯౫౧ జూలై ఖర – ఆషాఢము మొదలు ౧౯౫౨ జూ॥ నందన – జ్యేష్ఠము వఱకు

సంపాదకులు :

శ్రీ ఋతజానందస్వామి

శ్రీ వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావు

శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, చెన్నపురి

సంవత్సర చందా రూ. ౩] [విడి ప్రతి అణాలు 6

విషయానుక్రమణిక

వీరి యుపదేశామృతమును గ్రహించి, వీరికి భిక్షమాత్ర మొసగుచుండెడివారు. ఈ విధముగా పరస్పర సహాయము భారతదేశమున నుండియుండనిచో, ఈ దేశీయు లీనాటికి అమెరికాదేశమందలి 'ఎఱ్ఱయిండియనుల' వలె నశించియే యుందురు. ఇంకను గృహస్థులు కొద్దియో గొప్పగనో, సాధువుల నాదరించుచుండుటచేతనే, మన పూర్వుల యధ్యాత్మిక ఔన్నత్యమును నిలుపుకొనుచు వచ్చుచున్నారు. సన్న్యాసులు సోమరులుగారు. వారే చైతన్యమునకు మూలపురుషులు. విశాలభావములు సన్న్యాసుల దైనికజీవితములయందనుష్ఠింపబడుచుండుటగాంచి గృహస్థులు, వారి యమూల్యోపదేశములను ఆలకించుటవలననే తమ జీవిత కర్మకలాపములనుండి విముక్తిని బడయగలుగుచున్నారు. సాధువుల జీవితవిధానము, ప్రజలకు నూతనజీవితమునకును, నూతనశక్తికిని ఆదర్శములుగా నున్నవి. మానవసేవకును, మాధవసేవకును తమ సమస్తమును త్యజింపవలయుననెడి ధర్మములను సన్న్యాసు లీ గృహస్థుల కాదర్శ ధర్మములుగా ప్రతిష్ఠింపజేసి, వారియొద్దనుండి కొన్ని కబళములను నాహారముగా గైకొందురు. అట్టి త్యాగమూర్తులగు సన్న్యాసులవలననే, స్వీకరించిన యాహార మట్టి స్వభావమును, శక్తిని తమయందభివృద్ధి గాంచుచున్నదని మానవుల యభిప్రాయము. సన్న్యాసాశ్రమధర్మములందలి యాంతర్యమును గ్రహింపనేరక, ప్రజ లీ యాశ్రమస్థులను నిందించుచున్నారు. ఇతర దేశీయుల విషయమటుంచి, యీ భారతవర్షమున గృహస్థుల జీవితనౌకయొక్క చుక్కాని సన్న్యాసుల హస్తములయందుండుటచే, ఎన్నడును మునుంగనేరదు.

శిష్యుడు:—అయ్యా! అవును మానవసేవయందు యథార్థమగు నుత్సాహముగల సన్న్యాసు లెందరు గలరు?

స్వామిజి:—హా! వేయిసంవత్సరముల కొకసారి, శ్రీ రామకృష్ణులవంటివా రొక్కరుద్భవించిన జాలును. వారియనంతరము మఱియొక వేయిసంవత్సరములవఱకు, వారు బోధించిన, ఆచరించిన ధర్మములు ప్రజలనునడపింపగలవు. ఈసన్న్యాసధర్మము లీ భారతావనియందుండుటవలననే యట్టి మహనీయు లిచ్చట నుద్భవించుచుండిరి. ప్ర[illegible]వితవిధానమునందును కొద్దియో, గొప్పయో, లోపము లేకపోలేదు. ఎన్ని లోపములున్నను, వారియొక్క జీవితవిధానము ప్రపంచములో సర్వత్ర ధ్రువతారవలె ఏల విరాజిల్లుచున్నది! యథార్థమగు సన్న్యాసులు, తమ మోక్షమునుగూడ పరిత్యజించి మానవసేవజేయుటకే జీవించియుందురు. ఇట్టి యుత్కృష్టవిధానమునందు నీకు కృతజ్ఞత లేనిచో, నీకింకను అనేక జన్మపరంపరలు గలవు, వెడలిపొమ్ము.

ఈ విధముగా సంభాషించుచున్నప్పుడు స్వామిజియొక్క ముఖము ఎఱ్ఱబడిపోయెను. ఈ శిష్యుని దృష్టికి వారు సన్న్యాసధర్మముల యొక్క మూర్తిత్వమువలె గనబడిరి.

పిమ్మట ఈ విధానమందలి యౌన్నత్యమును హృదయమునందు భావించి, ఆత్మసంయమస్థుడై మాధుర్యమయమగు లయతో "వేదాంతవాక్యేషు సదా రమన్తః, భిక్షాన్నమాత్రేణచ తుష్టిమన్తః, అశోకమన్తః కరణే చరన్తః,

కౌపీనవన్తః ఖలుభాగ్యవన్తః॥'' ''వేదాంత వాక్యములను మననము జేయుచు, భిక్షామాత్రమున నే లభించు ఆహారముతో తృప్తినిబొందుచు, ఏ యితర విచారముతోడను మనో నిర్మలత్వమును పోగొట్టుకొనక, కౌపీనమును మాత్రమే ధరించి, జీవించుచున్న సన్న్యాసి మిక్కిలి సుఖి'' యను శ్లోకమును పఠించి, మఱల సంభాషణమును జేయదొడగిరి.

''బహుజనహితార్థము, బహుజనసుఖార్థము సన్న్యాసి జన్మించియుండెను. ఎవ్వరు సన్న్యాస దీక్షను గ్రహించి, యా యాశ్రమధర్మములను త్యజింతురో, వారిజీవితము వ్యర్థము. సన్న్యాసి యీ ప్రపంచమునందు, మానవశ్రేయస్సుకై తమజీవితములను ధారపోయుటకును, మానవుల దుఃఖములను అపనయించుటకును, వితంతువుల దుఃఖాశ్రువులనుబాపుటకును, శోకతప్తరాంద్రగు తల్లుల శోకమును బాపుటకును, దైనికజీవితమును ప్రజలు సౌఖ్యముగా గడపుకొనుటకును, అధ్యాత్మవిద్యను బోధించి ప్రజల యార్థిక, ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి దోహదము చేయుటకును, జ్ఞానభాస్కరుని తేజస్సుతో, నిద్రించుచున్న, బ్రహ్మజ్ఞానమను సింహమును మేల్కొల్పుటకును జన్మించియున్నాడు.'' పిమ్మట సోదర సన్న్యాసుల నుద్దేశించి మనజీవితము ''ఆత్మనే మోక్షార్థ జగద్ధితాయ చ'' ''మన స్వీయ మోక్షమునకును, జగదుద్ధారణమునకును'', మీ రెండులకు సోమరులై కూర్చుంటిరి? ఉత్తిష్ఠుడవు గమ్ము, మేల్కాంచుము. మీయంతట మీరు మేల్కొనుడు. ఇతరులను మేల్కొల్పుడు. చనిపోవుటకు పూర్వమే జీవితాదర్శమును జేరుకొనుడు. ఉత్తిష్ఠులుగండు. మేల్కొనుడు. ఆదర్శమును జేరుకొనువఱకు ఆగకుడు'' అని నుడివిరి.

* ఈ సంభాషణయందు, స్వామిజి తనవాదమునకు బలకరముగా నవీన చారిత్రిక పరిశోధనముల నాధారముగా గైకొని యిట్టి నూతన పరిశోధకులకును, విధానమునకును ప్రోత్సాహమును నొసగిరి. పిమ్మట స్వామిజి, స్వరూపానందస్వామికి వ్రాసిన యొకానొక లేఖవలన, ఈ యభిప్రాయమును మార్చుకొని, యీ నవీన పరిశోధకులు హిందూమతము, బుద్ధుని పుట్టుకకు తర్వాతదే యని ఋజువుచేయుటకు యత్నించుచుండగా, స్వామిజి హిందూమతము, బుద్ధునికి పూర్వమే గలదని నిర్ధారణ చేసిరి.

లక్ష్మీమణిదేవి

శ్రీ దువ్వూరి రామకృష్ణారావు, బి. ఏ.

(గతసంచిక తరువాయి)

లక్ష్మి మూడుసంవత్సరములు కామార్పుకుర్ నందు గడపి పదునాల్గవయేట శారదామాతతో నుండుటకై దక్షిణేశ్వరమునకు వచ్చెను. ఇచ్చట శారదారామకృష్ణులతో పదమూడు సంవత్సరములు గడిపెను (1872—1885). శ్రీరామకృష్ణులు చెప్పినటుల ఆ నహబత్ నందలి చిన్నిగదియందు, పంజరమునందలి పిట్టలవలె, లక్ష్మియు, శారదామాతయు నివసించుచుండిరి. లక్ష్మీదేవి తమ నహాబత్ నందలి జీవితమునుగూర్చి యిటుల చెప్పెడిది: "నన్ను, మాయత్త శారదామాతను, గురుదేవులు శుక, శారి (చిలుక, గోరువం)క లని పిలిచెడివారు. శ్రీరామకృష్ణులను దర్శించువారిలో గడు గొలదిమందికి మాత్రమే, మేమచ్చట నుంటిమని తెలియును. అపరాహ్ణమున శ్రీ రామకృష్ణులు శుక, శారికలకు భోజనమిడిరా యని మమ్ములగూర్చి కనుగొనెడివారు. వచనామృతము వ్రాసిన మహేంద్రనాథ్ శ్రీరామకృష్ణులదరిజేరి, వారి నోటవచ్చిన వచనామృతమును బెనిసిలుతో (కోపు) వ్రాయుచుండెడివారు. వారు నాతోనొకసారి గురుదేవు లీపిట్టలను బెంచుచున్నారనియు, వాని యాహారమునుగూర్చి వారుమాటలాడుచున్నారనియు దలచెడివాడననియు జెప్పియుండిరి. నాకు, మాయత్తకు రామాయణ, మహాభారతాది గ్రంథములనుండి కథలను రామకృష్ణులు చెప్పుచుండెడివారు. నలచక్రవర్తినిగూర్చి చెప్పినచో, వారునన్ను తిరిగితిరిగి యాకథను చెప్పుమనియెడివారు. దానిని నాచేత బలికించెడివారు. అంతవారు నాపలుకులాలించి, తృప్తులై యందులకే నన్ను శుక (చిలుక) యని పిలచెడివారమని యనుచుండెడివారు. మొదట మా భోజనము దేవాలయమునుండి వచ్చెడిది. తర్వాత శారదామాతయే మాకు వంటచేయవలసినదిగా సూచింపబడెను. నహాబత్ చిన్నదగుటచే, వంట సౌకర్యముల కిబ్బంది గాన హృదయుడు దీని కొల్లకుండెను. అంత రామకృష్ణులు హృదయునితో నిట్లనిరి: "నీకు తెలియదు. వారు చిన్నవారు. వారికేదియో చేతినిండ బనియుండవలె" ననుచు నాతో నిట్లనిరి. ఆడువారు వంటలుచేయుట యాచారము. పూర్వకాలమునందు రాణీలుగూడ వారిభర్తలకు వంటచేయుచుండెడివారు. ఇట్లు కథలలోనున్నది. ఆ గాథ లసత్యములుగావు. ఒకనాడు ద్వారకయందు శ్రీకృష్ణులు భోజనమునకు కూర్చొనియుండిరి. ప్రక్కన రుక్మిణి కూర్చొనియుండెను. అంతలో శ్రీకృష్ణులకు నింద్రప్రస్థమునుండి ద్రౌపదియొక్క యార్తరావము చెవులబడెను. వెంటనే శ్రీకృష్ణులు విస్తరియొద్దనుండి లేచిరి. రుక్మిణి కన్నీళ్లు

గార్చుచు నిటుల విలపింప నారంభించెను: "హా! యీ దినము నే నెంతయో పాపమును జేసికొంటిని. లేకున్న నేను బచనము జేసిన యాహారమునేల నా వల్లభుడు గ్రహింపడు?" వారి కోటగోడలకు బంగారు ఇటుకలని ప్రతీతి. ఆమె వంటవారిని పెట్టుకొనలేదా? కాని యీ నాడు నెలకు ముప్పదిరూపాయిలను సంపాదించు వాడు, భార్యను, తలిదండ్రులనుండి తీసికొని వెళ్లి వంటవారిని పెట్టుకొని స్వర్గము ననుభవించుచున్నట్లూహించుకొనుచున్నాడు. మీరు మీ వంట జేసికొనుచుండినచో, మీమనస్సు పరిశుద్ధముగా నిలిచియుండును."

ఒకనాటి రాత్రి శ్రీ రామకృష్ణులు రాధికా భావమును బొందియుండిరి. ఆమెతో వా రేకాత్మతం గాంచిరి. శ్రీరామకృష్ణులు శ్రీకృష్ణునితో గవయుటకు బొదరిండ్లకడకు వెళ్లుచుంటిమను కొనిరి. ఇట్టి స్వాంతమున వారు గదినుండి బయటకువచ్చి గులాబీపుష్పవనమునం బ్రవేశించిరి. వారికి బాహ్యస్మృతి లేదు. ఆ గులాబీ పొదలలో జిక్కుకొని, వారి శరీరమంతట గులాబీ ముళ్లు గీచుకొని యచ్చట నిలచియుండిరి. ఆ రాత్రియందు తోటకాపరి వారినిగాంచి, మమ్ముల లేపెను. నేను వెంటనే దేవాలయ కార్యనిర్వాహకునికడకేగి, వారి నచ్చోటికి తీసికొనివచ్చితిని. అంతట నసేవకులు మేల్కాంచి యచ్చట గుమిగూడిరి. అత్తయు నచ్చటికివచ్చి యేడ్వసాగెను. ఆమె బహిరంగముగ నగుపడుట కదియే మొదటిసారి. గురుదేవులను లోనికి దోడ్కొని వెళ్లినప్పుడు వారిట్లు చెప్పిరి: "నేను బొదరింటికి బోవుచుంటిని. నన్ను మీరేల బాధించుచున్నారు? నన్ను బోనిండు!" మేమంతటినుండి రామకృష్ణులయొక్క గదియందే పరుండుట మొదలుపెట్టితిమి, అత్త పాదాది శిరఃపర్యంతము దుప్పటి కప్పుకొని పరుండెడిది. రెండు మూడు దినము లిట్లు గడచిన పిమ్మట గురుదేవులు, "మీరిటులేల బాధపడుచున్నారు. ఇప్పుడు చాల తాపముగ నుండును. గాన బట్టను కప్పుకొనకుండ, బరుండ వాంఛింతురు. మీరు నహబతునందు నిద్రించుట మంచిది. ఇట్లు శ్రీవారన, మేము వారిమాట శిరసావహించి, వారికి లోబడినడచుకొనుచుంటిమి."

ఇటుల శ్రీ రామకృష్ణులు వారలకు విద్యగఱపుచు, గృహకృత్యములందు చిన్నివిషయములందును ప్రేమపూర్వకముగ దిద్దుబాట్లు చేయుచు, నధ్యాత్మికసాధనల ననుసరింపజేయుచుండిరి. శ్రీ శారదామాత వంట జేసెడిది. లక్ష్మి వంటచేయుటయందు, వంట పుడకల జేర్చుటయందు, నీళ్లను తెచ్చిపెట్టుటయందు, కూరలు, పప్పురొట్టె, అన్నము వండుట మొదలగు ప్రతివిషయమునందు శారదామాతకు జేయూతగ నుండెడిది. భక్తు లాలస్యముగ వచ్చినను, వారలకు వంట జేయుడని గురుదేవుల యాజ్ఞ. ఇంత యూపిరి దిరుగని పనిని గల్గియు, వారలచ్చట నానందాబ్ధి నోలలాడుచుండిరి.

శ్రీ రామకృష్ణులకు నిద్రయనునది లేక, సదా మెలకువగ నుండుట తెలిసిన విషయమే. ఆయన యనుష్ఠానములకై రాత్రి మూడు గంటలకు లేచి, బయటకు రాగనే, లక్ష్మీదేవిని నిద్రనుండి లేపుట యలవాటు. వారు లక్ష్మీదేవి నిట్లు పలకరించెడివారట. "నీ కెంతసేపు నిద్ర! తెల్లవారుసమయమైనది, లెమ్ము. మీ యత్తను లేపి, గంగోదకమున మార్జన చేసికొని జప, ధ్యానములు ప్రారంభింపుడు. ఆత్మలో మనఃపూర్వకముగ, బూర్తిగ నీశ్వరుని బ్రార్థించినచో, నీశ్వరుడు దీవించును. మీ రెచ్చటకు వెళ్లనక్కరలేదు, ఇట్లు మీ రాచరించిన మీ

ప్రకృతి, మీ గుణము పరిణామము జెందును. అవి పరివర్తన జెందినగాని, యేమియు మీకు సాయపడదు.'' ఆధ్యాత్మికసాధనను మరచి, లక్ష్మియు, శారదామాతయు దమస్సున బ్రాహ్మ ముహూర్తమును జారవిడచుటను శ్రీ రామ కృష్ణులు గమనింపగనే, శ్రీవారి కమండలోద కము వారిపై జల్లబడియెడివి.

లక్ష్మీదేవితో గురుదేవు లొకపర్యాయ మిటుల చెప్పిరి: ''మీ కే యితర దేవతయు స్ఫురింపక, ధ్యానము కుదురనిచో నన్ను మనస్సునకు తెచ్చుకొనుడు. అది చాలును.'' ఇందువలననే తమశిష్యులతో లక్ష్మీదేవి యిట్లని యెడిది. ''సాధ్యపడినపుడెల్ల యెన్నిపర్యా యములైనను గురుదేవులను స్మరింపుడు. వారిని ధ్యానింపుడు. వారిని గుర్తుతెచ్చుకొని, వారి దక్షిణేశ్వర దైనికచర్యను మనసునకు దెచ్చు కొనుడు. మీరిది యెంత యాచరించిన నంతయు మీ మనస్సుల శ్రీవారి స్మరణము నిండియుండి, యితర అప్రస్తుతపు టూహాలు విచ్ఛిన్నము లగును.''

శ్రీ రామకృష్ణులు కాశీపురోద్యానవనమున నుండ శారదామాతతో లక్ష్మీదేవిని దనకు సహవాసముగ నుంచుకొనమనియు, దాము త్వరలో శరీరత్యాగము జేయుచున్నామనియు జెప్పిరి. లక్ష్మి శారదామాతయొద్ద నున్నచో లక్ష్మి భక్తితత్పరురాలు గాన శారదామాతను భక్తిరసముతోగూడిన మధురవాక్యముల నుప శమనవాక్కులను బలుకుననియు, లక్ష్మీదేవిని గనిపెట్టి జూచుచుండుమనియు, లక్ష్మి తన పాటును తాను పడి దనజీవితమును వెళ్లబుచ్చు కొనుననియు, నామె శారదామాతకు భార ముగ నుండదనియు బల్కిరి. ఇట్లు శ్రీ రామ కృష్ణదేవులు లక్ష్మీదేవి కుపదేశము, శిక్షణల నిచ్చియున్నారు. శ్రీ రామకృష్ణులవలన దన కిష్టదైవముగు రాధాకృష్ణయుగళ మంత్రదీక్షను బొందెను. రాధారమణులు లక్ష్మీదేవి ''ఇష్ట దైవములు''గ నుండినను శ్రీ రామకృష్ణుల యందు, వారి యర్ధనారీశ్వరి శారదామాత యందును లక్ష్మీదేవికి సమానమైన యాదరము, ప్రేమ, భక్తిభావములు నుండెను. శ్రీవారి యాజ్ఞానుసారము రామకృష్ణుల నిర్యాణానంత రము శారదామాతతో దఱచుగ లక్ష్మీదేవి వసించుచుండెడిది.

లక్ష్మీదేవి యన్న శారదామాతకును బహు ప్రీతి. శారదాదేవి లక్ష్మీమణినిగూర్చి యిట్లు ప్రశంసించెడిది: ''లక్ష్మి భక్తురాలు. ఇతర భక్తులు నామె పాడుచు, నృత్య గానముల జేయును. భక్తులు వారిలో వారు కులభేదముల బాటింప నవసరములేదు. లక్ష్మి ఆహార విహార ముల జాతిభేదము పాటింపదు.

''లక్ష్మీదేవి మాటలాడుటలో చాల చతుర. అభినయమున నేమి, యితరులతో మాట లాడుటలో నేమి, శ్రీ రామకృష్ణుల పోకళ్లను, వారి చర్యలను, వారి మాటలను, సరిగ, వారి వలెనే యతిసహజముగ ననుకరించెడిది. శ్రీ రామకృష్ణుల జీవితఘట్టముల నతిముచ్చటగ భక్తులకు జెప్పి, వారిని దన్మయులుగ జేసెడిది. లక్ష్మి యద్భుతమైన మేధావి. వయసు గడచి నను, అతిజ్ఞాపకముతో నామె భజనకీర్తనలు, భక్తిపారవశ్యముతో గూడిన నృత్యగానములు బ్రయోగించి, భక్తుల మనముల రంజింప జేసెడిది.''

రామ్‌లాల్ దాదా మిద్దెపై దక్షిణేశ్వరమున లక్ష్మీదేవి యుండినను, లక్ష్మీదేవికి శారదా మాత కబురు పంపెడిది. శారదామాత యప్పుడప్పుడు తమ శిష్యులను జప తపముల

క్రమశిక్షణకై లక్ష్మీమణిదేవియొద్దకు బంపు నాచారముకూడ గలదు. శారదామాతకు లక్ష్మీదేవియం దింతటి వాత్సల్యము.

శ్రీ రామకృష్ణుల నిర్యాణానంతరము లక్ష్మీదేవి యిచ్చట, నచ్చట కాలక్షేపముచేసి కామార్పుకుర్ జేరెను. ఇంతలో రామ్‌లాల్ దాదాకు భార్యావియోగము గలుగుటయు, దన సోదరియగు లక్ష్మిని దక్షిణేశ్వరమున దన కుటీరమునకు దోడ్కొనివెళ్లెను. ఇచ్చటనే యామె పదిసంవత్సరములు గడపెను. లోగడ చెప్పినట్లామె యంతర్ముఖియై, యెక్కువ జప తపములతో గాలముపుచ్చెడిది. కొందఱి భక్తుల కోర్కెపై నామె భక్తుల కుపదేశములు చేయుచుండెడిది. ఆమె భక్తుల యిండ్లకుగూడ వెళ్ల నారంభించెను. ఆమె భక్తితో భజనకీర్తనలు పాడుచు, బరవశయగుచుండ, నామెచెంతజేరి శిష్యులుప్పొంగెడివారు. ఆమె శిష్యబృందము నానాటికి బెరుగుచుండెను. మహాత్ములు రామచంద్ర దత్తుల శిష్యులగు యోగవినోదస్వామి కోరికపై లక్ష్మీదేవి కంకుర్ గాచియందలి యోగోద్యానమున రెండుమాసములు గడపెను. రామచంద్ర దత్తుల యింటియొద్దగూడ లక్ష్మీదేవి యుండెడిది. ఇట్లే బలరామునింట జగన్నాథస్వామి సేవాసందర్భమున నుండుట తటస్థించెను. తఱచు లక్ష్మీదేవి వ్రజలీలల నతి రమణీయముగ జూపి భక్తుల నాహ్లాదపరచెడిది. ఇందు దూతికవేషమున లక్ష్మీదేవి ప్రసిద్ధి పొందెను.

లక్ష్మీదేవికి దక్షిణేశ్వరమున రామ్‌లాల్ దాదా, జోగీన్ ఠాకూర్, 'ఓవర్‌సీర్' దాస్ మొదలగువారల యాదరాతిశయములతో నెనిమిదివేలు ఖరీదుగల రెండతస్థుల గృహము నిర్మించిరి. ఈ రెండవ అంతస్థునుండి గంగను జూచిన గడునానందముగ నుండెడిది. ఈ గృహప్రవేశమునకు శారదామాత, శరత్ మహారాజు, గోలప్ మా, జోగీన్ మా, బేలూరుమఠసన్యాసులు, కలకత్తాలోని భక్తులు వచ్చిరి. ఇచ్చటి కెందరో యాకర్షింపబడు చుండిరి.

లక్ష్మీదేవి జన్మదినోత్సవ మిచ్చట నెంతయో రమణీయముగను, శోభాయమానముగను జరుగుచుండెడిది. ఆ సమయముల నామె యానంద భావమూర్తియైయుండ, భక్తులు భక్తితో పళ్లు, ఫలములు, ఫలాహారములతో విచ్చేసెడివారు. భక్తులామెకు వారి యిష్టదేవతలను దలంచుకొనుచు, నా కానుకల నామెకు సమర్పించి, యామెచే ఫలాహారములను దినిపించెడివారు. పిమ్మట, లక్ష్మీదేవిభక్తులకు దమతమ యిండ్లకు దీసికొనివెళ్లుటకై ప్రసాదములిచ్చెడిది. ఇట్లామె యిచ్చట బదిసంవత్సరములు గడపెను.

ఈ సమయమున బాగ్‌బజారునందు శారదామాతకొఱకై యుద్బోధన మందిరనిర్మాణమైనది. లక్ష్మీదేవి యప్పుడప్పు డుద్బోధనమందిరమునందుండెడిది.

శ్రీ రామకృష్ణు లున్నంతకాలము దక్షిణేశ్వరమే సర్వతీర్థములునై, యందఱకు నిరంతరము నానందాబ్ధిగ భాసిల్లెడిది. శ్రీ రామకృష్ణుల నిర్యాణానంతరము, వారి శిష్యులందరివలెనే లక్ష్మీదేవియు దీర్ఘయాత్రల సేవింప నారంభించెను.

శారదామాతతో బృందావనమున కేగి యొకటిన్నర సంవత్సరము లచ్చట నుండెను. మరియొకసారి రెండున్నరమాసము లచ్చట నుండెను. యోగవినోదులతో నచ్చట మరియొక రెండుపక్షములు గడపెను. విపిన్‌తో

కొలదిమాసము లచ్చట నుండెను. ఒకపర్యాయ మీ యాత్రలో కాశీక్షేత్రమును దర్శించి లాటుమహారాజుతో నుండెను. బృందావన మన్న నామె కెంత ప్రీతి, యాకర్షణయున్న, నామె తాను బృందావనవాసి ననియెడిది. గురుదేవులు నామె నట్లులనియెడివారు.

''పాల్'' అను భక్తునితో నవద్వీపమున కేగి యచ్చట మూడుదినములుండెను. బిపిన్‌తో మూడుపర్యాయము లీ తీర్థయాత్ర సేవించి, కొన్నిమాసములుండి మహానందముగ నుండెడిది. ఇచ్చట విష్ణుచరణ బావాజీవలన నిత్యము ''చైతన్యచరితామృతము'' వినుచు ప్రతిదినము గడిపెడిది.

రామ్‌లాల్ దాదా సంతతితో, లక్ష్మీదేవి గంగాసాగరయాత్ర జేసెను. గయ వెళ్లి యచ్చట మూడుదినములు గడపెను. రెండు మూడు పర్యాయములు ప్రయాగ వెళ్లి, త్రివేణీ స్నానము జేసెను. 1887-వ సంవత్సరమున హరిద్వారము, జైపూరు వెళ్లి, బహు ఆనంద పడెను.

శారదామాతతో నొకపర్యాయము, బిపిన్‌తో రెండుపర్యాయములు లక్ష్మీదేవి భువనేశ్వరము వెళ్లి లింగరాజదర్శనము చేసెను. ఇచ్చట నొకసారి రాధారమణులగూర్చి ప్రసంగింప నారంభించెను. ఆ భావావేశములో తన్మయురాలై యుండ దెల్లవారుజామున నాల్గుగంటల నుండి రాత్రి తొమ్మిదిగంటలకైనను నామె ప్రసంగమునకు ఆ భావమునకు విరామము లేకుండెను. అప్పు డామె తన కస్వస్థతగ నున్నదనియు పలుచెను. అంతట భక్తులామె కేమైన ముప్పు వాటిల్లునని భయపడినందున బిపిన్ ఆమెను మాట్లాడకుండ నోరు నొక్కి వేసినను ఆమె చాలింపదయ్యె.

1888-వ సంవత్సరమున లక్ష్మీమణిదేవి కలకత్తానుండి యోడపై జోగిన్‌మా, గోలప్‌మా, యోగానందస్వామి, బ్రహ్మానందస్వామి, శారదామాతలతో పూరికి పయనమాయెను. లక్ష్మీమణిదేవి గోపాలు నారాధించెడిది. ఆమె యారాధనయందా విగ్రహమును చైతన్యశక్తితో గాంచెడిది. ఈ సందర్భమున లక్ష్మీదేవి తిరిగివచ్చువరకును గోపాలుని యారాధన శివరాముని చేయుమనెను. ప్రయాణములో నొక రాత్రి యామె కల గనెను. ఆ కలయందు శివరామ్ గోపాలునికి జందనము విస్తారముగ రాసి, గోపాలుని కండ్లు గనబడనట్లుగ చందనము మెత్తబడుచున్నదని ద్యోతకమయ్యెను. ఆమె తిరిగివచ్చి, జూడబోవ తాను కల కనినటులనే యథార్థముగా జరుగుచున్న విషయములే యైనవి. అంత శివరామునిజూచి, ''ఇది నీవు గోపాలునికి జేయు సేవయా'' యని మందలించుటయేగాక, గోపాలుని భోగమునకై యొక యెకరము భూమియు నిచ్చెను. నేటికిని నా కమార్‌పకూర్‌నం దీ విగ్రహమును, భూదానమును గాననగును. జోగిన్ మా, గోలప్‌మాలతో నొకపర్యాయము, శారదామాతతో తిరిగి యొకపర్యాయము, భక్తులతో మఱి రెండుపర్యాయములు పూరీక్షేత్రమును దర్శించెను. లక్ష్మీదేవి వైష్ణవప్రపత్తి గల్గినదగుటచే నచ్చట హరిదాస్ మఠవాసియగు శ్యామదాస్ బావాజీ యను వృద్ధున కామె యాహారము పెట్టెడిది.

దక్షిణేశ్వరమున నుండ రామ్‌లాల్ దాదా యొక్క యిద్దరి బిడ్డలకు వివాహముజేసి, తన నియమ నిష్ఠలకు, సంసారులతో తానుండుట వారికి మంచిదిగాదని యెంచి, వారల వంశాభివృద్ధికై లక్ష్మీదేవి తన చరమావసయందు

పూరీ జగన్నాథక్షేత్రమును జేరుకొనెను. ఇచ్చట జగన్నాథస్వామి దేవాలయపు పడమటి ద్వారము దగ్గఱ నా దేవాలయ ధర్మకర్తయగు 'జగన్నాథమిశ్రా' యింటనుండ జొచ్చెను. ఇచ్చటనుండ సముద్రపు టొడ్డున స్వర్గద్వార మను ప్రదేశమునందు పూరీ పురపాలక సంఘ మువా రిచ్చిన స్థలములో లక్ష్మీనికేతనమను భవనమును లక్ష్మీదేవికై నిర్మింపబడెను. ఆ భవనమున, "జై రామకృష్ణ" యని చెక్కిన చలువరాయి నుంచిరి (1923-1924). ఈ భవనమున నామె, కృష్ణమయి, జ్ఞాన, నిర్మల యను శిష్యురాండ్రతోను, బిపిను డాదిగాగల భక్తులతోడను నుండెడిది. అచ్చట నొక కూపమునుగూడ నిర్మించి, దానికి "రామకృష్ణ కుండ" మని పేరిడి, యా నూతికి పంచామృతాది ఫలసహితముగ నామెయే పూజలు చేసెను.

పూరీ జగన్నాథము వచ్చుటకు పూర్వ మామె బయలుదేరునప్పుడు గంగాస్నానమును జేసికొని, తనగదియందు గురుమహారాజుల నారాధించి, పిమ్మట భవతారణీ దర్శనమున కేగెను. అచ్చట నామెకు ప్రణమిల్లుచు 'నే నెచ్చట సంచారము జేయుచున్నను దేవీ! నీ సన్నిధి నిచ్చటనే నీ దివ్యచరణములందు నా ప్రాణములను వీడజేయుము, దయగను' మని ప్రార్థన జేసికొనెను. పూరీ జగన్నాథమునందుండ నామెకు జాల సుస్తీచేసెను. ఆమె దక్షిణేశ్వరము రా సంకల్పించెను. ఒకసారి యవరోధము గల్గెను. తిరిగి ప్రయత్నింప, నామెకు జగన్నాథస్వామి రాత్రి ప్రత్యక్షమై యిట్లామెతో జెప్పెను. "నీవిచ్చటనేయుండుము. ఇది శ్రీ జగన్నాథము. ఇందు స్వయముగా లక్ష్మీదేవియే నివసించుచు, ఈ క్షేత్రమున ఆమె విరాజిల్లుచున్నది. ప్రపంచములో నిది శ్రేష్ఠతమమైన ధామము. దీనిని శ్రీక్షేత్రమని యందురు. ఇట్టి సముద్రతీరము దేవతలకుగూడ లభించుట దుర్లభము. కాన, నీవిచ్చటనే, నీ శరీరమును చాలింపుము." స్వామి మాటలు సరిగ జరిగినవి. ఆమె 1926-వ సంవత్సరమున 62-వ యేట గోవింద ద్వాదశినాడు పరమపదము నొందెను.

శ్రీ రామకృష్ణు లన్నివిషయములతోబాటు, లక్ష్మీదేవి కిష్టసిద్ధికై రాధాకృష్ణ (యుగళ) మంత్రదీక్ష నిచ్చిరి. ఆమె విజ్ఞానమంతయు శ్రీ రామకృష్ణులనుండి గ్రహించినది. శారదామాతయందుగూడ లక్ష్మీదేవికి విస్తారమగు భక్తి, విశ్వాసము, గౌరవప్రపత్తులు నుండెను. లక్ష్మీదేవి పూరీయందలి నూతనభవనమును జూచుటకై శారదేశ్వరానందస్వామి జగన్నాథము వెళ్లినప్పుడు, శారదా - రామకృష్ణుల ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడును లక్ష్మీదేవి పరవశురాలయ్యెడిది. ఆమె గురుదేవులు నిష్పందనముగను, క్షీరరాగశరీరిగను, తేజోమయుడుగను కనబడియుండెనని చెప్పెడిది.

లక్ష్మీదేవి 1891-92 సంవత్సరమున కమార్పకూర్‌నందు మహార్ణవమిదినముల శీతలాంబకు ప్రత్యేక పూజలు, నారాధనలు చేయించెను. అచ్చటి జమీందారగు "ఉపేక్ లాహా", శీతలాంబకు బలియిచ్చుటకై యొక మేకను, యూపస్తంభమును శీతలాంబకడకు దీసికొని వచ్చెను. లక్ష్మీదేవి యీ బలి కూడదని యెంత చెప్పినను, గ్రామములో బలవంతుడు గాన, నామె మాటల నాతడు సరకుజేయకుండెను. అంత లక్ష్మీదేవి వీరావేశపరవశురాలై తన బట్టను నడుమునకు జుట్టుకొని, యతనిచేతనున్న కత్తి నామె యూడబెరుకగ, లాహా భయా

వహుడై యింటిముఖముపట్టి పారిపోవ, లక్ష్మీదేవి యాకత్తిని జేతబూని లాహోను వెన్నంటి పరుగిడెను. అంత లాహో యిలుసేరి, లక్ష్మీదేవి లోనికి ప్రవేశింపకుండ దన యింటితలుపులను వేసికొనెను. ఇట్లు శీతలామ్మవారికి బలియిచ్చుట లక్ష్మీ యాపుజేసెను. ఆమె యమ్మవారికి బలీయ గూడదన్న మతములోనిది.

1904-వ సంవత్సరమున కేదారేశ్వరునికి హారతినిచ్చు సమయమున నుద్బోధనమున గోలప్‌మా, లక్ష్మీదేవిని నగలతో రాధికాసఖి వేషమును ధరింపజేసెను. అంత వారందరి యెదుట నృత్యగానముల జేయుచు, లక్ష్మీదేవి రాధాకృష్ణలీలల బ్రదర్శించెను. మధ్యమధ్య, హాస్యరసమొలికించుచు, రాధాకృష్ణలీలలలో నెన్నియో సన్నివేశముల నామె యభినయించి వారిల హృదయముల నానంద, భక్తిపారవశ్యములుగ జేసెను.

ఒకనాడు సోదరి నివేదిత సరదాపడెను. మామూలుగా జరుగు బృందగానానంతరము, లక్ష్మీదేవి, భక్తులగు రామప్రసాదుల కీర్తనలను రామప్రసాదులవలెనే పాడెను. అంత సోదరి నివేదిత పరవశురాలై బిడ్డవలె నానందించుచు, దాను మృగరాజు (సింహము) పాత్ర నభినయించి, లక్ష్మీదేవిని దనపై నెక్కించుకొని, సింహవాహనను జోల వార లానందమయులైరి.

అప్పుడప్పు డామె భావభరితురాలై యుండు నపుడు కూర్మమువలెనే, యవయవములు మునిగియుండెడివి. అంత నామెనుండి యొక తేజస్సును వచ్చెడిది. ఆ సమయముల నామె కరుణామయ; మృదుమధుర కోమలహృదయయై యుండెడిది. ఆమె సేవకుడగు బిపిన్‌తో నొకసారి యిట్లామె చెప్పెను. అట్టి ఉన్నత స్థాయిలో నేనున్న సమయముల నా హృదయకమల మూర్ధ్వముఖమై వికసించి యుండును. ఇతరసమయముల నా కమల మధోముఖమై యుండును. ఆ యూర్ధ్వముఖమగు కమలమునుండి జ్యోతి యొకటి ప్రకాశించును. ఆ తేజస్సువలన నేను ప్రపంచమునంతయు జూడగల్గెడిదానను. విషయసుఖములు క్లేశహేతువులు. అంతఃసుఖమే యానందము.

జోగిన్ మా మహాసమాధి యనంతర మొక భక్తుడు లక్ష్మీదేవికడకు శ్రీజగన్నాథము వెళ్లెను. అప్పుడు జగన్నాథ రథ యాత్రదినములు. జోగిన్ మాను గూర్చి లక్ష్మీదేవి వినగనే, యామె యెంత దుఃఖపడినదన నంతయు నల్లబడిపోయినది; "నేను పిట్టవలె నామెను జూచుట కెగురగలిగిన బాగుండు"ననెను. స్నానయాత్రదినమున లక్ష్మీదేవి గోపబాలునివలె వేషముధరించి, బట్టను వెనుకకు విరచికట్టుకొని, చేతను కర్రనుబూని, చేతుల పూలమాలల ధరించుకొని, బలరాముల భావములో నిలిచిపోవ, ఆమె యా యపార పారావారమును స్థిరముగ జూచుచు, ఉన్మీలితనేత్రయై నిలిచిపోయెను. తర్వాత దన గది లోనికి వెళ్లెను. ఉదయమున మామూలు స్థాయిలో జూడ నామె మృదుమధురగాత్రమును, కొలుకులనుండి కన్నీరొలుకుటయు నాతడు జూచెను. ఆమె యా సమయమున గౌరాంగుని స్వాంతమును బొందెనని యా భక్తుడామెను వర్ణించెను.

(సశేషము)

ఓమ్ శ్రీ శ్యామలాంబాయైనమః.

కర్మ - దాని విధానము

శ్రీ తెన్నేటి లక్ష్మీనరసింహము

కం॥ కర్మమునఁ బుట్టు జంతువు
కర్మమునను వృద్ధిఁ బొందుఁ గర్మమునఁ జెడుఁ
కర్మమె నరులకు దేవత
కర్మమె సుఖదుఃఖములకుఁ గారణ మధిపా.
(భాగవతమునుండి)

కర్మ యనగా మనుష్యుడు మనస్సుచేతను, శరీరముచేతను, వాక్కుచేతను జేయుపని. అట్టి కర్మలన్నియును వానివాని కనుగుణములగు ఫలముల నిచ్చియే తీరును.

ఆ కర్మ మూడు విధములు :- 1. సంచితము; 2. ప్రారబ్ధము; 3. ఆగామి : వాని యందు.

1. సంచితమనగా ననేక జన్మలనుండి యార్జించి నిలువచేసిన శుభాశుభ కర్మరాశి.

2. ప్రారబ్ధమనగా (నిలువ జేసిన) ఆ కర్మ రాశి యగు సంచితమునుండి యొకజన్మమున ననుభవించుటకు మాత్రము సరిపోవుటకు దెచ్చుకొనిన కర్మము.

3. ఆ ప్రారబ్ధకర్మము నట్లనుభవించుచు ఈజన్మమున నిహలోకమున జేయు క్రొత్తకర్మ మాగామి యనబడును. ఈ యాగామి కర్మము ఇదివరకు నిలువజేయబడియున్న సంచితకర్మమున జేరుచుండును.

ప్రారబ్ధకర్మ యనబడునది జీవుని భూపతన కాలమునుండియు శుభాశుభ ఫలముల నందించుచుండును. తా ననుభవించుటకు దెచ్చుకొనిన కర్మము సమాప్తికాగనే మఱల జీవుడు శరీరమును విడిచి నూతన శరీరమును ధరించుటకు బోవుచున్నాడు. పుట్టువుతో ప్రారంభింపబడిన కర్మమగుటచేతనే దీనికి ప్రారబ్ధమను నామ మీయబడినది.

ఇట్టి ప్రారబ్ధమును దప్పింప బరమేశ్వరునకుకూడ శక్యముకాదు.

సూ॥ 'ప్రారబ్ధ మవశ్య భోక్తవ్యమ్॥'' అని యున్నది. జీవుడు జన్మించినది మొదలుకొని మరణించువఱకును బొందెడు నిహలోకఫలములన్నియు నందు వరుసగా కోవ (తావళము) వలె గ్రుచ్చబడియున్నవి.

ఒకదాని వెనుక నొకటి వరుసగా ననుభవింపవలయును. వరుస దప్పించి ముందు ఫలము వెనుకగాని వెనుక ఫలమును ముందుగాని యనుభవించుటకు శక్యముగాదు.

ఉదా:—ఒకడు చెన్నపట్టణమునుండి కలకత్తాకు బోవలయునని టిక్కెటుకొని ధూమశకటము నధిరోహించి ప్రయాణము చేయుచుండును. అతని కిష్టమున్నను లేకున్నను నడుమ దారసిల్లు పురములు, పల్లెలు, అడవులు, నదులు, తటాకములు వరుసగా దాటవలయునే గాని, కృష్ణానది దాటక ముందుగా గోదావరిం దర్శింప గుతూహలుడైనను నాతని కదెన్నటి

కిని శక్యముగాదు. కృష్ణను దర్శించిన పిమ్మట వలదన్నను గోదావరి రాకమానదుకదా? ఇన్నియును దాటి కలకత్తా తన చీటిప్రకారము జేరినపిమ్మట ఒక అడుగైనను ఏలాగు దాటి పోవుటకు వలనుపడదో! ఆలాగుననే జీవుడు ప్రారబ్ధమను చీటిని గైకొని శరీరము నధిరోహించి జీవయాత్ర చేయుచున్నాడు. కాబట్టియే యీ నడుమను దాపురించు ఫలాఫలములన్నియు నాతడు అనుభవించితీరవలయును.

జన్మకాలముననుండు గ్రహము లీ ప్రారబ్ధమునే సూచించుచుండును. జాతక ప్రారంభమున

శ్లో॥ శ్రుతా సతీ సాధుజనానురంజకా।
పవిత్రం తరం గోత్పలచారుచంద్రికా,
"భావ్యర్థ సం సూచన సచ్చకుంతికా।"
విలిఖ్యతే సంప్రతి జన్మపత్రికా॥

శ్లో॥ జననీ జన్మ సౌఖ్యానాం।
వర్ధనీ కుల సంపదాః,
పదవీ "పూర్వపుణ్యానాం"
లిఖ్యంతే జన్మ పత్రికా॥

అను శ్లోకములలోని గీతలు గీయబడిన వాక్యములచే గ్రహము లీ జీవునకు పూర్వజన్మకృత కర్మవలన గలుగబోవు భావ్యర్థమును సూచించునని తెలియగలదు.

స్థితిగతు లిట్లుండగా నిహలోకసౌఖ్యములకునై మనుష్యుడు తాను ప్రయత్నమును జేయుచున్నాడనియును, తన ప్రయత్నమువలన గార్యసిద్ధి యగుచున్నదనియును దలంపరాదు. తనకొక ఫలము సమకూడనున్నతరి దాని విషయమున బ్రయత్నించుటకు దనకు బొడమిన బుద్ధియు బూర్వకర్మము ననుసరించియే యుండును.

కం॥ "తన తొంటి కర్మరాశికి
ననుచరమై బహువికారమై మనము వడిꣳ
జను నింద్రియముల తెరువులఁ
దనువులు పెక్కైన నెడవు తనకర్మంబుల్."

శ్లో॥ "పూర్వజన్మకృతం కర్మ తద్దైవ మితి కథ్యతే॥" అను వాక్యము ప్రకారము పూర్వజన్మకృత కర్మమునకే దైవమనిపేరు.

ఇట్లుండ మఱికొన్ని గ్రంథములయందు

"షడ్భిర్మనుష్య యత్నైశ్చ సప్తమం దైవచింతనమ్॥"

అనియును.

"యథాహ్యేకేనచక్రేణ రథస్యగతిర్భవేత్॥"
"తథా పురుష కారేణ వినా దైవం న సిద్ధ్యతి॥"

యనియును జెప్పబడియున్నది.

అనగా ఒకేచక్రముపై బండి (రథము) ఎట్లు నడువదో యట్లే పురుషయత్నమున్నను, దైవయత్నము లేనిచో గార్యము సిద్ధింపనేరదని భావము.

పురుషుడుచేయు ప్రయత్నముపైనే దైవము (కర్మము) ఫలమిచ్చుననుటకు సందేహము లేదు. కాని, రాబోవు ఫలమునకు దాని విషయమున బురుషుడుచేయు ప్రయత్నమునకును దైవమే కారణమని చెప్పుచున్నాను. దైవమునకేల యంత ప్రాముఖ్యత నీయవలసివచ్చెనన జూడుడు:—కొన్నికార్యములు ప్రయత్నరహితముగా జరుగుటయు గొన్నికార్యము లెంత యత్నించినను జరుగకపోవుటయు గలదు.

అప్పుడీ పురుషకారమునకిచ్చిన బలమునకాధారమేమియుండును? సకలధర్మవేత్తయగు శ్రీరామచంద్రుడే యొకసారి లక్ష్మణునితో

కం॥ ఎన్నండెంచనిదెటులో
యున్నట్టుగనుండి యగుట యూనినపని వి

చ్ఛిన్నంబగుటయు నట్టులె
యన్నా ! యివి దైవకృతములగు సత్యముగన్.
(ఆంధ్రవాల్మీకిరామాయణము)

అని చెప్పెను. ఇందుకు మహాభారతమునగూడ నిట్లు వ్రాయబడియున్నది.

వ. అనిన విని, ధర్మజుండు గాంగేయునితో "నప్రయత్నులకు నర్థంబు సిద్ధించుట గలుగు. ధర్మపరులును, నీతివిదులును నైన బలవంతులు బహుమార్గంబులగు సదుపాయంబుల నర్థంబు లాకాంక్షింప సిద్ధింపకుండెడు" గొందఱకు సిద్ధించియు నవి భోగంబుల కుపయోగంబులు గాకుండు. శిశులు పెద్దలు లేక కొన్నిచిత్తంబు లందు విద్య లలవడు. శిక్షితులయ్యును నిర్విద్యులగుట గలుగు దేవుళ్ళ మోసియుం బోట్ల బడియును గొందఱు చావరు. పూరి పుడక దాకి బలాధికులు చచ్చుట చూచెదము. ఇట్లుగా గతంబేమి ? యెరింగింపవే యనుటయు న మ్మహీపతికి న మ్మహాత్ముం డిట్లనియె.

కం॥ మొలవంబెట్టని యట్టిది
మొలుచునె తొలుమేనిదానముల నానార్థం
బులు సిద్ధించు బ్రయత్నం
బులు లేకయు, నింత నిజము భూపవరేణ్యా:

గీ॥ అలఘు తపములు తొలిమేనఁ గలిగెనేని
వెదకికొనివచ్చు నన్నరు విపులభోగ
ములు పురాకృత వృద్ధసేవల ఫలించు
బుద్ధి కలిమియు, విద్యల బొలుచుటయును.

కం॥ తొలిమేన నహింసారుచి
గలిగిన దీర్ఘాయువొందుఁ గారణభూతం
బులు భూవర యివి యీ గుణ
ములు లేమియ కీడులకును మూలంబరయన్.

కావున

గీ॥ వినుము దానంబుఁ దపమును వృద్ధసేవ
నము నహింసయు నియతకృత్యములు సర్వ
జనుల కీ మహాగుణముల మనమునందు
దృఢముగా నిల్పి నడుపుము ధీరవర్య.

అని భీష్ములవారు సెలవిచ్చిరి.

దీనినిబట్టి చూచినను బూర్వజన్మమున దానంబులు చేసిన ధనము లప్రయత్నముగా సిద్ధించుననియును; బూర్వజన్మంబున దపము చేసినచో భోగము లానరునియొద్దకే వెదకుకొనివచ్చుననియు ; తొలిమేన జీవహింస జేయకుండినచో దీర్ఘాయువు కలుగుననియును దెలియబడుచున్నది.

కొందఱు భారతమునందలి

కం॥ విను పురుషుడు గావింపని
పనులకు దైవమది యెట్లు ఫలమొనరించున్
జనములు కార్యము నడుపగ
ననుకూలత నిచ్చుగాక యయ్యె ఫలముల్.

అను పద్యమును జదువుచు, పురుషుడు ప్రయత్నము చేయకున్నచో దైవము ఫలమీయ నేరడనియు దైవమిచ్చు ఫలము పురుషుని ప్రయత్నముమీదనే యాధారపడియున్నదనియును చెప్పుచున్నారు. ఈ పద్యమునకు ముందు వెనుకల గల పద్యములగూడ జూచి దీని యర్థము విచారింతము.

దీనికి ముందు పద్యము

కం॥ క్షేత్రంబు పురుషకారము
ధాత్రీశ్వర బీజమరయ దైవము రెండున్
సూత్రపడగూడెనేనియు
బాత్రమగుం గర్మకరుడు ఫలమున కెందున్.

అనగా పురుషకారము భూమివంటిదనియు, దైవమనెడు పురాకృతకర్మము బీజమువంటి

దనియు నీ రెండును సూత్రపడినచో (కూడి నప్పుడె) ఫలించుననియు నర్థము.

రెండవ పద్యము పైని చెప్పబడిన

కం॥ "విను పురుషుకు గావింపని"

అనుపద్య మన్వయముతో ననగా మనుష్యుడు సర్వసాధారణముగా పనిచేయుచునే యుండును గాన నా పని చేయుచున్న కాలమందే దైవము తానియ్యవలసిన ఫలము నిచ్చుచుండుననియు; నేపనియు జేయక శిలాస్తంభమువలె నొకచో గదలక మెదలక యున్న నెట్లు ఫలము నొసంగు ననియు భావము.

అయినను మనుష్యుడొక కర్మఫలము ననుభవించుటకు గాలమువచ్చుచున్నప్పుడు దానిని గురించి తాను (ఆ వ్యక్తి) ప్రయత్నము చేయకుండగలడా? ఎట్లన:—లోపలనుండి వమనము మిక్కిలి బలవంతముగా వచ్చుచున్నదానిని పెదవు లాపగలవా? అలాగుననే (జీవుడు) పురుషుడు తా ననుభవించబోవు శుభాశుభ ఫలముల కనుకూలమైన ప్రయత్నము దైవ ప్రేరితుడై (కర్మ) చేయుచునే యుండును.

కావుననే

కం॥ "తన తొంటి కర్మ రాశికి"

అని చెప్పబడినది; మఱియు

గీ॥ పౌరుషము, దైవమ్ము, తోడ్పాటులేక
ఫలముఁ బొందంగనేరదు పార్థివేంద్ర
విత్తు సహకారి గాకున్న రిత్తనేల
వంధ్యమగుఁగాక తా ఫలవంతమగునె.

అనియు శాంతిపర్వమున దుదిసిద్ధాంతవాక్యము లలో

గీ॥ సారమతిఁ బరికింపంగఁ బౌరుషంబు
కంటె దైవంబు ముఖ్యంబు కార్యసిద్ధి
కెచటనేనియుఁ బౌరుష మెసక మెసఁగె
నేని యది దైవదత్తంబ యింత నిజము.

అని చెప్పబడినది కావున సర్వవిధముల బురుషుడనుభవించు ఫలాఫలములకు బూర్వజన్మకృత కర్మమే కారణము.

గాఢమైన పురుషప్రయత్నమువలన బ్రారబ్ధ కర్మఫలముల గొంతవరకు దగ్గింపవచ్చునని కొందఱనుచున్నారు. అది యెట్లు పొసగును? కొంత తగ్గించుట కెప్పు డవకాశముండునో పూర్ణముగా నశింపజేయుటకు నప్పుడే యవకాశముండును. కావున బ్రారబ్ధకర్మఫలములలో నొక్కదానినైనను దప్పించుటకుగాని తగ్గించుటకుగాని నరున కవకాశములేదు. "పురాతన జన్మ కర్మంబుల దప్పింప న స్సరమేశ్వరునకైన వశముకాదనిన నితరులం జెప్పనేల?" యని శ్రీ కృష్ణపరమాత్మయే తండ్రితో జెప్పెను. వేదాంగములలో నొకటియగు జ్యోతిష శాస్త్ర మీ ప్రారబ్ధకర్మమును సూచించుటకే పుట్టినది.

(సశేషము)

సంఘవార్తలు

శ్రీ రామకృష్ణ వేదాంత సంఘము, లండన్

ఈ సంఘము కొందఱు ఆంగ్ల మిత్రుల ప్రోత్సాహము వలన 1948 వ సంవత్సరము నవంబరు మాసమున నెలకొల్పబడినది. రాజకీయరంగబాహ్యమయిన వేదాంతప్రచారమే లక్ష్యముననుంచుకొని యితరత్రగల శ్రీరామకృష్ణ వేదాంత సంఘములవలె ధార్మిక వైజ్ఞానిక విషయముల జనబాహుళ్యమున కందజేయుటయే దీని ముఖ్యోద్దేశము.

ఈ సంఘమునకు శ్రీ ఘనానందస్వాములవారు అధ్యక్షులుగా నియమింపబడియున్నారు. ప్రార్థనానుకూలములగు తరగతులను వీరు జరుపుచున్నారు. క్రిందటి 1951 వ సంవత్సరమున శ్రీ స్వాములవారు 345 ధార్మికోపన్యాసముల నొసగిరి. ఆధ్యాత్మికవిషయములందుత్సాహముకలిగి సదుపదేశములకై యాకాంక్షించు ముముక్షువు లెందఱో శ్రీవారిని కలిసికొని తమ తమ సందేహముల నివారించుకొనగలిగిరి.

లార్డు స్టాండ్‌విచ్ గారిచే బహూకరింపబడిన శ్రీరామకృష్ణులవారి చిత్రపటము ఇచ్చటి పూజామందిరము నలంకరించుచున్నది. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు, శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి—వీరల జన్మదినోత్సవములే కాక బుద్ధజయంతి, క్రిష్టమసు, ఈస్టరు మొదలగు నుత్సవములు మిక్కిలి చక్కగా నిర్వర్తింపబడియున్నవి. ఆయా దినములందు ప్రఖ్యాతోపన్యాసకులగు శ్రీ స్వామివారు, మహాపురుషుల జీవితములు, వారి యుపదేశములనుగూర్చి యుపన్యసించిరి.

అప్పుడప్పుడు ఆహ్వానింపబడి శ్రీ స్వామివారు ఆక్స్‌ఫోర్డు, కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయములలో, టాగూరు విద్యాసంస్థలలో ఇతరప్రదేశములందును వేదాంతము, యోగము మొదలగు ఆధ్యాత్మికవిషయములగూర్చి యెన్నియో యుపన్యాసము లొసంగిరి.

ఈ కేంద్రమునుండి 'The Harmony of Religions—A teaching of Sri Ramakrishna, the Mystic and Teacher of India' అను గ్రంథమొకటి ప్రచురింపబడినది. మఱియు Vedanta for East and West అను ద్వైమాసిక పత్రికయు ప్రకటింపబడుచున్నది. ఈ కేంద్రమునకు ప్రార్థనమందిరము, ఉపన్యాసానుకూలమగు లోగిలి, పుస్తకభాండాగారము, ఆశ్రమవాసులకు విడిది మొదలగునవి గలవు.

రాయలసీమ క్షామనివారణయందు శ్రీరామకృష్ణ సేవాసంఘ సహాయోద్యమము

రాయలసీమ క్షామనివారణయందు శ్రీ రామకృష్ణ సేవా సంఘము గావించుచున్న సహాయోద్యమము శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ పాఠకలోకమునకు దెలియనిదికాదు. ఆంధ్రప్రభ పాఠకులు శ్రీ రామకృష్ణ సేవాసంఘ సహాయోద్యమమును వారు గావించుచున్న సేవాకార్యమును స్పష్టముగా తేదీలవారీగా తెలిసికొనియున్నారు. శ్రీ నిత్యబోధానంద స్వాములవారి శ్రద్ధ యెంతయు కొనియాడదగినది. జనబాహుళ్యము రాయలసీమ క్షామపీడితులకు ధనరూపేణ వస్తురూపేణ ధాన్యరూపేణ పంపుచున్న విరాళములను సక్రమమార్గమున పంచిపెట్టుచున్నారు. వర్షములు కురిసి భూమి చల్లబడినను కరువు కాటకములకు గురియైన రాయలసీమ పరిస్థితులు మారినవి కావు. కావుననే రాజ్యాంగమువారును తమ క్షామనివారణ కార్యక్రమమును సాగించుచునేయున్నారు. అట్లే శ్రీ స్వామివారును తమ కార్యమును కొనసాగించుచునేయున్నారు. మునుపటివలెనే ఆంధ్రప్రజానీకము సోదరాంధ్రులకు సాయము చేయుటయందు శ్రీ రామకృష్ణ సేవాసంఘమువారికి తోడ్పడును గాక !

విరాళములు పంపగోరువారు ఎంతటి స్వల్పవిరాళములయినను కార్యదర్శి, శ్రీ రామకృష్ణ మిషన్, మైలాపూరు, మద్రాసు అను చిరునామాకుగాని, శ్రీ నిత్యబోధానందస్వామి, శ్రీ రామకృష్ణ సమాజము, కడప అను చిరునామాకుగాని పంపవలసినదిగా ప్రార్థించుచున్నాము.

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ప్రచురణములు

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము)

540 పుటలు సర్వాంగ సుందరమగు చతుర్థ ముద్రణము వెల రూ. 3-4-[illegible]

[illegible]గవద్గీత

పుటలు శ్రీధరీయ టీకాసార ప్రతిపద టీకా తాత్పర్య విశేషార్థ సహితము రూ. 3-0-0

శ్రీ వివేకానంద జీవిత చరిత్ర

432 పుటలు పండిత పామర రంజకమైన శైలి. అందమగు 6-వ కూర్పు రూ. 3-

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

256 పుటలు ఇంటింటను ఉండతగిన దివ్యగ్రంథము. ముద్దులొలుకు రెండవ కూర్పు వెల రూ. 1-1.

శ్రీ నాగమహాశయుని జీవిత చరిత్ర

186 పుటలు (ఆదర్శప్రాయుడగు గృహస్థుని జీవితము) వెల రూ. 1-4-0

శారదా ప్రసంగములు ...	2	8	0	గురూపదేశములు ...				0	8
ప్రబోధరత్నాకరము ...	2	4	0	నాసంస్కరణ యుద్ధవిధానము ...				0	6
రాజయోగము ...	2	4	0	నా గురుదేవుడు ...				0	6
కర్మయోగము	1	8	0	శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము				0	[illegible]
భక్తియోగము ...	1	4	0	నవీన భారతదేశము ...				0	4
వివేకానంద లేఖావళి (మొదటి భాగము)	1	8	0	ముక్తిమార్గము ...				0	3
వివేకానంద లేఖావళి (రెండవ భాగము)	1	8	0	సర్వం విష్ణుమయం జగత్ (తెలుగు)				0	3
అనుష్ఠాన వేదాంతము ...	1	4	0	శ్రీ రామనామ సంకీర్తనము ...				0	1
వివేక సూర్యోదయము ...	1	0	0	[illegible]తిగీతము (పద్యకావ్యము) ...				0	1
శ్రీ పరమహంస నీతికథా రత్నములు	0	12	0						
భక్తిమార్గము	0	8	0	నా మతము	0	0	6	డజను 0	5
షికాగో నగరోపన్యాసములు ...	0	8	0	సింహగర్జన	0	0	6	డజను 0	5

ఇవియేకాక

సంస్కృత, ఆంగ్ల, ద్రావిడ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములును

వేదాంతకేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)

అను మాస పత్రికలును మాయొద్ద దొరకును

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస, శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి

మున్నగువారి ఛాయాచిత్రములును మాయొద్ద దొరకును

ఇట్లు వ్రాయుడు:

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, చెన్నపురి.

సంపాదకులు: శ్రీ [illegible]నందస్వామి; శ్రీ వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావు
శ్రీ కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటరు ప్రెస్సు లిమిటెడ్ (జి. టి. మద్రాసు) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ శుద్ధసత్త్వానంద స్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది. 20-6-52.